

Arca initium tercij libri philozoz. Querit

Que sit rō ordis isti? ter. ij ad sed; & p̄mū. Dōm q̄ rō est q̄ sicut p̄ncipia sunt an̄ passiones ita de determinatio de p̄ncipijs p̄cedit determinatōem de passioib⁹. Sed in p̄mo et in sc̄do determinabatur de p̄ncipijs et hoc sub ista dñā q̄ in p̄mo determinabatur de p̄ncipijs s̄m q̄ sunt p̄ncipia situentia subiectū. in sc̄do dō determinabatur de p̄ncipijs s̄m q̄ sūt p̄ncipia sc̄ie. s̄m q̄ h̄nt ordinē ad passiones. s̄ in t̄cio et sequētib⁹ determinat de passioib⁹. q̄ t̄cia sequit̄ p̄mū et sc̄dū. Maior p̄. q̄ t̄cia p̄cedit effectū. sed p̄ncipia sunt t̄cia passioib⁹. q̄ p̄ncipia p̄cedūt passiones. et sic determinatio de p̄ncipijs p̄cedit determinatōem de passioib⁹. quare t̄cia h̄i sequit̄ p̄mū & sc̄dū. Rō aut̄ ordis isti? ter. ij ad quartum est. q̄ in t̄cio determinat de passioib⁹ intrinsecis entis mobilis. sed in quarta determinat de passioib⁹ extrinsecis entis mobilis. sicut ergo intrinsecū est an̄ extrinsecū ita t̄cia eius liter p̄cedit quartū.

Arguitur Nulla est passio extrinseca. ergo male dicitur in quarta determinat de passioib⁹ extrinsecis. Dōm q̄ iste passiones locus & t̄pus q̄ dicuntur hic extrinseci p̄nt ad duo cōpari. Uno mō ad p̄pria subiecta et sic sunt passiones intrinsece. sicut si locus comparatur ad corpus locū est passio intrinseca. Et si tempus comparatur ad p̄mum mobile quod est celum est passio intrinseca. Alio modo possunt iste passiones comparari ad subiectum huius sc̄i

entis quod est ens mobile. et sic sunt extrinsece. quia non fluunt ex p̄ncipijs entis mobilis s̄m q̄ h̄mō. quia non sunt in quolibet ente mobili. locus enim non est in corpore locato. nec tempus ē in re temporali saltem subiective. Et simile esset si diceretur q̄ visibile ēē passio extrinseca animalis et sensibile est passio intrinseca ipsius. quia sensibile fluit ex p̄ncipijs proprijs animalis s̄m q̄ huiusmodi. sed visibile non fluit ex p̄ncipijs animalis s̄m q̄ huiusmodi. sed s̄m q̄ est homo. et sic ē impossibile q̄ sit aliqua passio extrinseca comparata ad p̄p̄iū subiectū.

Arguitur Motus etiam non conuenit omni enti mobili s̄m q̄ huiusmodi. ergo non est passio intrinseca iuxta p̄dictum modum. Antecedens patet. quia multa sunt entia que non mouentur. Dicendum q̄ motus accipitur dupliciter. Uno modo s̄m q̄ importat actum imperfectum tendentem ad esse perfectum. et sic motus non est passio intrinseca entis mobilis. et hoc propter duo. Primo quia passio intrinseca est semper cōuertibilis cum subiecto. sed motus sic acceptus non conuertitur cū ente mobili. quia sunt multa entia que sunt in quiete s̄m aliquam formam. Secundo quia omnis passio erit naturalis subiecto. sed multi sunt motus innaturales sicut quando aqua calefit vel quando lapis mouetur sursum. Alio modo accipitur motus s̄m q̄ per ip̄m arcūloquuntur aptitudina em habitudine ad motū. et sic motus ē passio entis mobilis. et hoc p̄tē sic p̄b̄ari. quia in sc̄entis r̄is cōmuniter formalis rō considerandi et passio habent idem nomen. ergo mobile cū sit formalis rō considerandi debet etiā passio nominari. Secundo quia sic conuenit omni enti mobili soli et semper que sunt de rōne p̄p̄ij.

Arguitur Nulla passio debet p̄cedere sibi subiectū sed mobilitas p̄cedit sibi subiectum. ens ergo non est passio entis mobilis. Quod probatur. q̄ aliquid est mobile an̄q̄ est. sicut patet de materia prima. Dicendum q̄ mobilitas accipitur dupliciter. Uno modo s̄m q̄ sit aptitudine ad motū p̄dictū. et sic mobilitas sequit̄ ens. et ē passio entis in actu. q̄ nihil ē p̄p̄ie mobile actualiter nisi sit in actu. Alio modo accipit̄ mobile s̄m q̄ dicitur aptitudine ad motum improprie dictū. s̄m instātanēū et tūc p̄p̄is mobile p̄cedat ens in actu nō t̄n p̄cedit ens in potentia. et illo modo mobile est passio entis in potentia.

Ita motus de se... a nra... a quo... et sic patet... a pte... et motus... et sic patet... et sic patet... et sic patet...

Philicorum

Folio lviij

Arguitur hoc sequit qd tpus sit passio itersera entis mobilis qz si tpus capiat p tpoli tuc cōuenit omni entei mobili quia eē ens mobile est tpolē. Dm q tpolē accipit duplx. Uno mō pnt tpolē capis p illo qd est mensurabile tpe. et sic est verum q tpolē cōuenit omni entei mobili et sic nō ē passio qz passio debet inesse subiecto sed qd mēsurat tpe nō est illud in quo est tpus. Alio mō accipit tpolē p illo in quo natū est esse tps. sicut mobile nā quo natus est cē motus et sic tpolē quērit solū pmo mobili et nō oi entei mobili et tō tpolē nullo modo pōt esse passio itersera entis mobilis. Similiter dicendū est de localib.

Quoniam autem natura est prin.

Postq Aristoteles determinauit de pncipijs rerum naturalium iam determinat de passionib. Et pmo ostendit qd de istis passionib. est determinandū in isto libro et hoc pmo de motu dēi de alijs. s. infū mto loco vacuo et tpe. Primū pbandū pōnt tot lem eōem. Pbus naturalis habet determinare de natura sicut pbatū est pūis. ergo hz determinat de motu pna tenz qz nō pōt agnosci natura absqz cognoscere motus qz ignoato motu necesse est natura ignorare et hoc id qz motus pōmē in diffinitōe nate. s. ignoata diffinitōe ignoat r diffinitū

Determinantibus entis

Hic ostendit qd naturalis pbs hz dēminat de alijs passionib. s. infū mto vacuo loco et tpe. et hoc pbat duab. rōnibus. Prima est. pbs naturalis hz determinare de motu sicut pbatū est. sed ista cōsa sequitur motū ergo rē qd sic pbat qz motus p se est continuus. continuū aut multotiens diffinitū p infū mto. ergo infū mto spectat ad eōem motus ex rōne qua continuū. Locus autē habet ordinē ad motū qz pncipialis species motus est motus localis. sed motus localis fit in loco. Et qz nō pōt fieri si motus localis fm antiquos sine vacuo qd etiā determinandū est a pjo naturali de vacuo. Et qz tpus est mēsurā motus sicut etiā locus est mēsurā mobilis itea tpus est mēsurā motus. qz ergo pbs naturalis hz dēminat de motu ergo etiam de omnibus alijs.

Arguitur motus nō est p se ptnus us qz ptnitas est accūs

motus qd nō querit sibi p se. Dm qd duplx aliqd cōuenit alicui p se. Uno mō fm pūm modū p se. et qd sic conuenit alteri p se est de sua diffinitōe. et illo mō nō querit motū eē cōmū p se. Alio querit alicui aliqd p se in secōdo mō p se. et hoc pōt eē accūs pūm et sic ptnū eē p se querit motū. qz est passio eī. Circa qd dicitur qd dicitur in te tpe qz multotiens infū mto pōmē in diffinitōe ptnū ad denotandū qz continuū habet triplicē diffinitōe. Una metaphisicā qd dat p rē dēns sicut ista. Cōmū est. au? motus est un? et in illa diffinitōe nō pōmē infū mto. Alia est diffinitōe data p viā cōpositōis sicut in pōtamēris ubi dicitur. Cōmū est cuius ptes copulāt ad aliquē infū mto eōem. ex qz tal diffinitōe dat fm viā ptnū dēns dicitur dari fm viā cōpositōis. et in illa diffinitōe iterū nō pōmē infū mto. Tercia dat fm viā resolutionis sive diuisionis. et in illa pōmē infū mto. sicut dicitur motus qz ptnū est diuisibile in infū mto. et de illa loquitur textus.

Manifestum igitur ē.

Hic pōmē secūda rōnibus qz de istis hz dēminat naturalis pbs et est de illis hz dēminat pbsic que sūt cōia oib. reb. naturalib. s. sic est de istis qd rē. Maior pte qz in hoc libro pntur dēminat de cōia b. qz dicitur querit entei mobili. et in libris sequētibus sic ptractio. Minor pbat qz ptnitas hz dēminat de cōia ut querit entei mobili querit sicut motus et infū mto. vel hnt ordinē ad ens mobile sicut tps et loc. que quis nō querit oib. entib. mobili libus p mherētiā tū hnt ordinē ad de ens mobile

Querit pte ignoato motu etiā ignoscit natura. Dm qd sic rōne qz ignoato eo qd est de diffinitōe alicuius nate ē etiā ipm diffinitū ignoat. s. motus est de diffinitōe nature qd ignoato motu necesse est natura ignoat. Maior pte qz diffinitū agnoscat p ptes diffinitōes sicut hō agnoscat ex aiali r rōnali. Minor patet qz nomē nate est nomē pncipij. s. dicitur in ordie ad pncipiatū qd est motus. et si nate capiat absolute tūc etiā motus est de eius agnitione quo ad cognoscēntiam qz nos agnoscm. naturā ex motu.

Queritur utrum cognitio motu etiā cognoscat natura. Dm qd sic. Cuius rōne est qz effectus vniuocus alicuius cāe dicitur in cognoscēntiam cause quo ad quid est et quo ad quia est. sed motus est effectus vniuocus nature ergo ducit in cognoscēntiam nature fm propoziam.

Ita motus de se... a nra... a quo... et sic patet... a pte... et motus... et sic patet... et sic patet... et sic patet...

Secundus.

spem et quo ad quid est. Pro declaratoe maioris sciendi. q. dicitur effectus equiuoc. dicit in agni toem cause et effectus uniuocus. q. effectus equiuocus dicit in cognitoem sue cause quo ad q. est si em talis effectus est oportet supponere cam ee et ideo ex effectu arguit q. est cause. sed effectus uniuoc. dicit in agnitoem cause quo ad q. est et etia quo ad q. est. et t. illius est. q. effectus uniuocus repitat cam quo ad ultima dnam cause. sed q. p. ultima dnam compleet diffinitio io talis effectus dicit in cognitoem ipsi. cae quo ad q. est. sed effectus equiuocus non repitat cam nisi fm quanda analogia. et ideo no pot ex tali effectu cognosci quidditas cause.

Arguitur Contra minor. Effect. uniuoc. est un. sp. cu natura. ergo no est effectus uniuoc. et p. q. no dicit in agnitoem nature. **Adm** q. dupl. aliquis effect. d. uniuocus. Uno mo q. est p. sp. cu ca. sicut homo d. effect. uniuoc. hois. r. sic est veru. q. effect. uniuocus est un. sp. cu ca. Alio mo d. effectus uniuoc. q. est p. orzonat. et adequatus pncipis ipius cause. et sic quelib. p. na pasio p. dia effectus uniuoc. q. fluit ex pncipis p. pncipis sp. cu ca. sic motus d. effectus uniuoc. ipsi. nature. et ex veroq. effectu uniuoc. p. agnosc. ca quo ad q. est. q. effectus uniuoc. qui est p. orzio natus pncipis cae dicit in notia essentialium pncipioy ex quib. fluit talis effectus. et sic risibile est effectus uniuoc. p. orzonat. pncipis hois. et io dicit in notia hois quo ad quid est.

Arguitur Motus no est effectus uniuoc. nature etiam capiēdo scdo mo. pbat q. in diuersis naturis inuenit alius. r. al. motus. et sic no est p. orzonat. nature. **Adm** q. natura accipit dupl. Uno mo fm genus. r. sic motus fm genus est effectus nature fm genus. et sic ponit in diffinitioe eius. Alio mo accipit natura fm sp. et sic specialis motus est effectus specialis nature. sicut motus deorsum est effect. nature grauis. motus sursum est effectus nature leuis. et io aresto. in pmo celi inuestigat num elementoy ex nullo motu. q. illi motus sunt p. nature tales illis corporibus simplicibus de quibus ibi determinatur.

Arguitur Motus q. agnoscit ubi no cognoscit natura. sicut patet de fluxu et refluxu maris. **Adm** q. motus

ducens in cognitoem nature est motus pure naturalis. et p. hoc excludit duplex motus q. non dicit in cognitoem nature. s. motus violentus. sicut motus lapidis sursum. r. motus obedientialis. q. illi motus no oriunt ex pncipis pncipis mobilis sed veniunt ab extrinseco. Motus em obediē tialis aduenit inferiorib. corporibus ex obedientia superiorū corporū.

Querit Veru. uniuersaliter sit veru. q. si ignorato aliquo ignoret alteru. ergo eto uerso cognito altero cognoscit alterum. **Adm** q. in hoc casu. p. s. de natura et motu. veru. est q. ignorato motu ignorat natura. et cognito motu cognoscit natura. hoc tñ non est vlt. veru. et t. est q. q. multa cōserunt ad cognitoem alicui. que oia oportet cognosci. anq. res cognoscit. pot tñ res ignorari ignorata vna pte. sicut ad cognitoem hois requirit cognitio ammalis et ronalis. sed ad ignorantia hois sufficit ignorantia un. ex illis.

Arguitur Dicitur p. cognosci absq. potestiori sed natura est pot motu ergo r. **Adm** q. natura accipit dupl. Uno mo relative et sic no est veru. q. natura est prior motu. q. relativa sunt simul natura. sed sic no pot capi natura in scdo hui. q. natura diuis diē p. materia forma et p. uatōem que sunt de genere substantie sed nulla relatō habet sp. cu de p. dicamento substantie. et sic no posset illa diuisio dari in p. dicamento substantie natura relative accepta. Alio mo pot capi natura absolute. sicut capiēdo scdo p. hōy. et sic adhuc capiēdupl. Uno mo fm modū nostre agnitionis. et sic est im possibile cognoscere natura sine motu. Alio mo pot capi natura ex pte rei agnoscibilis. et sic vti q. natura pot cognosci absq. motu. Et file est de eudibili et azino. quia manifestū est q. azim. pot agnoscit ex parte sui absq. eudibili. q. habz aliqua intrinsecam dnam p. qua est cognoscibilis. s. non ex parte intellectus nostri. q. dña eius no habet nomen impositū ergo intellectus nē no pot cognoscere azim sine eudibili sic est de natura q. ad nos. s. q. no est agnoscibilis nisi p. motu. sed fm suā essentia siue natura est agnoscibilis p. suam dnam que est nobis ignota. et p. hoc pot dici ad argumentum q. prius pot cognosci sine posteriori nisi posterior sit de diffinitioe prioris quod potest contingere in diffinitioe descriptiua que datur quo ad nos p. passionem.

Arguitur Natura et cōtentia sunt res
mobiles. ergo ille nō cognoscunt p motū. **Dm**
q natura pōt accipi dupl. Uno mō generalit̄ p
quacūq; natura sp̄ificā. et sic dicim⁹ q gabriel ē
alterius nature q̄ raphael. et sic est verū q natura p̄
tūa p̄t agnosci sine motu. Alio mō accipit̄ natu
ra fm q̄ diffinit̄ in sēdo hui⁹. et tunc natura non
cognoscit nisi ex motu. et p hoc p̄t aliud argumen
tum solui qm̄ d̄: q̄ cōtingit naturā abstrahere a
motu et sic agnosci. q̄ nō oportet agnosce naturā
p motū. q̄ abstrahentiū n̄ ē mēdaciū. **Dm** q̄ qm̄
aliq̄ duo sic se hnt q̄ unū n̄ ē de diffinitōe alteri⁹
tūc unū p̄t abstrahi ab alio i p̄ma opatōe itellec⁹
sed qm̄ unū est de diffinitōe alterius tūc nō p̄t ab
eo abstrahi sicut est de motu. q̄ est ver de diffini
tione quo ad nos sicut dictū est. **Et** si dicatur
natura etiā cognoscit p quietem q̄ nō solū p mo
tum. aīs pbat. q̄ natura lapidis est ut quiescat
deorsum et natura ignis q̄ quiescat sursum. **Dm**
q̄ est duplex quies sc̄ in termino a quo et talis q̄
res est p̄natio motus et non ducit in cognitionē
nature nisi forsitan per accidens. Alia est quies in
termino ad quē et talis quies est cōsummatō mo
tus sicut d̄: in q̄nto hui⁹. et iō p̄t talē quietē pōt
etiā natura cognosci sicut p motū. et hoc est qd̄
in diffinitōe nature d̄: q̄ natura est p̄napiū mo
uendi et quiescendi qd̄ intelligit̄ de quiete que est
in termino ad quē. sicut natura lapidis est p̄n
cipiū motus deorsum et etiā quietis.

Arguitur Contingit esse ignorat̄ mo
tum et etiā naturā ergo nō
est necessariū aīs pbat. q̄ multi ignorat̄ motū
et naturā. **Dm** q̄ duplex est necessitas. que
dam est necessitas consequētis sc̄ qm̄ psequēs est
necessariū in se et habet necessitatis sue causam
in antecedēte. sicut hic homo est aīal cōnale ergo
homo est r̄sibilis. et tal̄ necessitas nō est i ista p
p̄sitione. Alia est necessitas consequētis. i. habi
tudinis cōsequētis ad aīs et talis est hic cū d̄:
ignorato motu necesse est naturā ignorare. et ta
lis necessitas pōt esse in p̄p̄sitiōibus contingentī
bus. ut sortes currit ergo sortes mouet. et etiā
in p̄p̄sitiōibus falsis. ut si azimus volat azimus
habet pennas.

Est igitur aliquid en.

Dic ar. sc̄. psequit̄ determinatōem de his de quib⁹
bus dixit se determinatū. et p̄mo exequitur de

motu. sc̄do de alijs. q̄ motus ē p̄ncipalior passio
entis mobilis. **Primo** ergo intēdit ponere duas
diffinitōnes de motu. sc̄do ponit aliqua dubia de
motu. **Circa** p̄mū inquit̄ p̄mā diffinitōem mo
tus ex tribus diuisionib⁹. q̄ sicut d̄: sc̄do postērio
rum talis via est utilis ad inuestigandū diffini
tōem. **Prima** ergo diuisio est ista. **Entiū** aliud in
actu aliud in potentia. et ista est diuisio analogi
in sua analogata. q̄ p̄ius d̄: ens de ente i actu
q̄ de ente in potentia. q̄ tū ista diuisio est gene
ralior q̄ entis in x. predicamenta ideo p̄missit
istam diuisionem.

Arguitur Nullū est ens in potentia
quia ens d̄: ab existēdo. s̄
ens in pōtia nō existit ergo. **Dm** q̄ ens acci
pit̄ dupl. Uno mō fm p̄mā eius impositiōnem.
et sic ens d̄: ens i actu. q̄ illa est significatio p̄n
cipalior entis q̄ ens in pōtia. Alio mō accipit̄
ens fm totā eius latitudinē. et sic ens in pōtia
etiā est ens. **Et** tūc ad argumētū d̄: sc̄ q̄uis ens
in potentia nō habeat p̄pletam subsistentiā habi
tam subsistentiā incōpletā. q̄ subsistit essentiali
ter p̄ formā que est actus eius.

Et eorum que sunt.

Hic ponit sc̄da diuisio et est. **Entiū** in actu aliud
est suba et hoc aliquid. aliud est quātitas aliud ē
q̄litas aliud relatio aut aliqd̄ alior̄ p̄dicamētor̄.

Arguitur Ens qd̄ est in actu male diuidi
tur p. x. p̄dicamenta. q̄ ens in
potentia etiā est in p̄dicamento. **Dm** q̄ ali
quid dupliciter est in p̄dicamēto. Uno mō p̄ se. q̄
sc̄ est genus vel sp̄s p̄dicamenti. et sic solū ens
in actu est in p̄dicamento. q̄ p̄dicamentū noīat
ordinatē; genētū et sp̄s que sunt entia in actu.
Alio mō aliquid est in p̄dicamēto reductiue. et sic
etiā ens in potentia pōt esse in p̄dicamento si
tut materia est in p̄dicamento.

Sed eius quod ē ad

Hic ponit terciā diuisionē ad inuestigandū diffini
tōem motus et est ista. **Relatiuor̄** alia dicunt̄
fm sup̄abundantiā et defectū. i. aliqua fundat̄ in
quāntitate ut duplū et dimidiū. Alia dicunt̄ fm
actiū et passiuū. i. fundant̄ in actione et passio
ne. et illa p̄nt se tripliciter habere. quia quedā fun
dant̄ in ipso actuali agere. sicut calefacere quod
d̄: relatiue ad calefactū. Alia fundant̄ in p̄terito
sa actione. i. in egisse sicut relatio patris ad filiū

quia nō dicitur ille pater qui generat filium sicut q̄ ḡnauit
filium. Alia fundant in futura actione sicut in po-
tentia agendi sicut relatio dñi ad seruū. q̄ ille dicitur
dñs qui potest coercere seruū. Potest ergo dari rō
istius diuisionis. q̄ ista diuisio dat sibi fundamē-
ta relationis. s̄ sunt tria fundamenta relationis
sc̄: quātitas actio et passio. ergo ista diuisio est
trinembris.

Querit Quē ordine habet motus ad istas
tres diuisiones. Dñm q̄ ex
istis tribus diuisionib⁹ potest aliquāter nata mo-
tus cognosci. q̄ ex p̄ma diuisione agnoscit q̄ mo-
tus est ens in potentia. Ex sc̄da agnoscit q̄ mo-
tus est reducibilis ad p̄dicamentū. Ex tertia cog-
noscit q̄ motus consistit in quadā p̄paratione siue
habitudine nō uentis ad motum.

Arguitur Motus est de p̄dicamēto
absoluto ergo nō est in p̄-
dicamento relationis. Dñm q̄ motus accipit
duplex. Uno mō q̄tum ad suā entitā. et sic est de p̄-
dicamento absoluto. q̄ est eiusdem entitatis cū t̄m-
no ad quē. et t̄m̄ ad quē motus est de trib⁹ p̄-
dicamentis sc̄: q̄ntitate qualitate et ubi. Alio mō
accipit motus q̄tū ad suū esse. et sic motus habet
in se tres relationes que spectant ad esse motus
sc̄: ad mouens ad subiectū et ad terminū. q̄ relati-
ones si nō sint in forma tunc forma non dicitur
motus ut infra dicitur.

Arguitur Est t̄m̄ unū subiectū relatiuū
ergo est t̄m̄ unū fundamentum
relatiuorum. Dñm negando q̄ntam. q̄ aliud
est esse subiectum relatiuorum et esse fundamentum
eorum. q̄ fundamentum relationis est quo me-
diāte alicui subiecto innascitur relatio siue res-
pectus relatiuus. sed subiectū relatiuorum est in quo
subiectatur relatio. Exempli gr̄a. Duplex est una
relatio q̄ est in ligno sicut in subiecto et est in q̄-
titate ipsi lignū sicut in fundamēto. q̄ duplex quā-
titas est id quo mediāte lignū innascit ille res-
pectus sc̄: duplex. Hic est de p̄tinate. q̄ s̄ba patris
est subiectū paternitatis et actio generatiua patris
est fundamentū paternitatis. q̄ p̄ actionē gene-
ratiuā innascit alicui relatio paternitatis.

Querit Quare alia p̄dicamēta nō h̄nt
fundamentū sicut relatiuū.

Dñm q̄ is q̄ substantia est p̄fectissime entita-
tis. et relatio est imperfectissime entitatis. cū q̄ nō possit
fieri extrinsecus de extrinsecis nisi p̄ mediū
oportet q̄ relatio fundat in suba p̄ quadā actiua

media. et illa media actiua dicitur fundamenta si-
cut dicitur est. et is actiua p̄ etia est fundamentum

Arguitur Creatio est relatio funda-
ta in substantia creature.
q̄ suba creature est creata seclusis oibus accidē-
tibus. ergo suba nuda potest esse fundamentū relati-
onis. Dñm q̄ relatio creature fundat in reali
passione ipsi creature. quous em̄ actiua creatio nō
sit actio p̄dicamentalis. q̄ est ipsa suba diuina. t̄m̄
creatio passiuā est realis passio ipsi creature. et
ideo in passione q̄ est realiter in creatura p̄ fun-
datur realis relatio ad creatorē. sed in creatore est
solū relatio sibi ad creaturā.

Arguitur In qualitate etiam fundat
relatio sicut p̄t̄ de similitudine
et sc̄ia. Dñm est q̄ nūq̄ relatio fundatur in
qualitate nisi in q̄tū accipiat in ordine ad quā-
titatē vel ad actionē vel passionē. sibi ordine ad q̄-
tatem sicut p̄t̄ in similitudine. q̄ similitudo funda-
tur in una qualitate specifica que t̄m̄ est diuiden-
da sibi nūq̄. et q̄ distinctio nūq̄alis spectat ad q̄-
titatē discretā rō similitudo fundat in qualitate sibi
q̄ habet ordinē ad q̄titatē discretā. q̄ similitudo est
etiam differentia nūq̄ et t̄m̄ h̄nt unā q̄tatem
in se. Sc̄ia est relatio et etia dñs q̄ fundat in q̄-
titate p̄ ordinē ad actionē et passionē. q̄ dñs dicitur
ex p̄tina actiua coherentē. talis alit potētia
habet ordinē ad actionē coherentē. Hic sc̄ia agit
in seibile speculatiue. et is etia sc̄ia fundat in qua-
litate p̄ ordinē ad actionem.

Non est autem motus

Postq̄ aristoteles posuit sup̄ius tres diuisiones ad
inuicem stigandū diffinitōem motus. nunc t̄m̄ ostendit
quō motus reducitur ad istas diuisiones. et p̄cipue
quō reducitur ad sc̄dam diuisionem. q̄ sc̄da diuisio
aliquāter p̄tinet alias diuisiones. Vult ergo q̄
duplex motus reducitur ad sc̄dam diuisionē que est
entis in. et p̄dicamēta. Primo reducitur motus ad
p̄dicamēta q̄tū ad t̄minos motus. q̄ tot sunt spe-
cies siue t̄mini motus quot sunt genera eorū. quia
ois motus vel ē ad subam vel ad quātitatē vel ad
q̄titatē vel sibi locū. nō em̄ p̄ se motus habet sicut
aliquis eōe ad p̄dicamēta. q̄ p̄nta nō h̄nt aliquis eōe
sc̄: uniuocū sup̄ se. Nec etia p̄t dicit q̄ motus signifi-
cet aliquā naturā extra p̄nta. q̄ nihil ē extra. et
p̄nta. Un̄ est p̄stendendū q̄ p̄ istū textū excludit
duo errores. p̄m̄ ē q̄ motus ēt an̄ p̄dicamēta q̄tū
aliquis exis extra p̄dicamēta. Sc̄ds ē q̄ motus ēt

supra predicamēta quasi gen⁹ ad ipsa Sedm erro- rem excludit primo cū dicit q^d eōe his nullum est accipe Primū at errore excludit cū dicit q^d neq³ mot⁹ neq³ muta⁹ ē extē pūta cū nihil sit extra ea

Unumquodq; autem

Hic ostendit quōd reducit motus ad predicamēta fm similitudinem . et vult q^d sicut in quoli- bet genere reperitur aliq³ ut pfectū et aliq³ ut im- pfectū ita etiā in oī gnē motus q³ i genere q³ ē ad substantiā inueniē generatio tēq³ pfectum et corruptio tāq³ impfectū in gnē quantitatis iue- nitur augmentatio tāq³ aliq³ pfectū et diminutio tāq³ impfectū. Et in alteratione q³q³ pcedit ad pfectā formā q³q³ pcedit ad impfectā. sicut mo- tus calefactōis est ad pfectionē formā q³ motus frigiditatis. Et quo patet q^d ista p⁹ mot⁹ di- uiditur sicut ens potest dupl⁹ intelligi. Uno pe- nes terminos sic q^d sūt tot species motus quot sūt genera in q³us terminat motus. et sic intelligit⁹ textus p⁹ dicit⁹ an istū. Alio⁹ motus reducit ad p⁹ dicamēta p assimilationē q³ s³ eodē mō diuidi- tur predicamēta et motus fm pfectū et impfectū et isto mō intelligit iste textus.

Queritur Vtrum motus sit eiusdem essentie cū termino ad quem Dm q^d sic Quod patet auctoritate et rōne. Au- thoritate aristotelis in q³nto hui⁹ dicens in p⁹ q^d motus denotatur a termino ad quē. et q^d nō habz spēm a termino a q³ sed a termino ad quē et postea de cōtractatib⁹ motū dicit q^d sicut mot⁹ habet spēm a termino ad quē. ita etiā habet cōtractatē. Ratōe pbat⁹ sic unūquodq³ sumit spēm ab aliq³ indivisibili sed termin⁹ motus ē stans et indivisi- bilis. an terminū autē est successio et divisibilis ergo a termino motus sumit specē. maior patet quia spēs rerū hnt se sicut numeri sed numerus sumit semp ab aliquo indivisibili q³ ab vltēa vni- tate q³ dat speciem numero.

Arguitur Termin⁹ motus ē distans a motu ergo motus nō po- test sumere specē a termino ad quē. q³ nihil sumit spēs ab aliquo extrinseco et distante Pro tnsio- ne sciendū q^d quidā dicit ad istud argumentū q^d duplices sunt res. aliq³ sunt res que habent suum principū specificās extra se. sicut hieus et potētie quia hieus specificant p actus. et actus sunt ex- trinseca habitib⁹ et sile potētie distinguunt p ob- iecta que sunt eis extrinseca. et fm hoc dicit illi

q^d motus etiā sic specificat ab aliquo extrinseco. Sed istud incōueniē dicitur q^d ē dupl⁹ x specifi- catio quedam ē archilociua et ista p⁹ ē p aliq³ extrinseca. archilociua em distmatione specifiā potentiariū p actus et obiecta. Alia ē specificatio p⁹ dicta et ista nūq³ p⁹ ē extrinseca illi quod specificat. Unde melius sic dicit q^d dupl⁹ aliquid habet in se principū specificans. Uno modo fm essentiā tū et nō fm ē sic motus habz ita se p⁹ cipū specificās. q³ forma fluēs in motu specificat motū que ē intrinseca motui. et quīs ista in mo- tu nō sit pfecta fm ē est tamē pfecta fm cēntiā. Aliud est q³ habet intra se principū specificās tā fm cēntiā q³ fm ē sicut sube que non susci- piūt magis et min⁹ Unde patet q^d motus specifi- catur a termino ad quē qui ē i motu cēntiā. Et d⁹ notat q^d motus ē eiusdē cēntiā cū termino ad quē s³ non dicit q^d sic eiusdē esse quia hoc nō est verum

Querit ergo quid sit motus cēntiā. Dm q^d est ipsa forma fluēs in motu exēpli grā. motus calefactōis ē ipse calor nō qualitāt⁹ acceptus sed fluēs id ē tendēs ab eē impfō ad eē pfectum et iō mot⁹ calefactōis nō significat calōē sicut ē igne q³ ille nō redit ab esse ipfō ad eē pfectū s³ calōē in aqua fm q³ iste calor accipit pfectus ē in subiecto. Quod iterū notant d⁹ quia calor in aqua pfecte et sūme calida nō est motus q³ talis calor nō tendit ab eē impfō ad eē pfectū

Queritur Vtrum pfectus ab eē imp- fecto ad esse pfectū aliquid addat supra formā Dm q^d sic q^d addit supra formam tres respectus sicut relationes s³ admo- uēs q³ pfecti illā formā in mobili. et ad subiectū q³ illam formā pfectius recipit et ad terminū ad quē. que ipsa forma pfectius accipit. Et rō illius ē quia motus ē forma fluēs in motu ut dictū est s³ for na nō fluit in motu nisi quia mobile mouet⁹ a mouētē et pfecti i mobili et accipit terminū ad quē exēpligrā calor nō fluit ad accipiendū pfectius cē nisi plere igne. Q³ g³ formā referri ad istata si for- ma debet dici motus.

Arguitur Ergo motus realit⁹ differt a termino ad quem quia rela- tio ad mouens est realis quia ē relatio effectus ad cām efficiētē et distinguit realit⁹ a forma Dic- dum q^d motus accipit dupl⁹. Uno mō fm suam cēntiā et sic iste relationes nō spectant ad mo- tum quia cēntiā motus est forma fluēs. et sic est verū q^d motus nō distinguit⁹ a termino ad quē salū

Tercius.

et fm eētā. Alio mō accipit motus fm suam
subsistentiā et eēt sic iste relatōes spectant ad
motum. et tūc mot⁹ acceptus fm eēt p̄t hōe realez
distinctōem p̄ta essentiā forme et sicut ē de hoīe
q̄ si capiat hō fm suā subsistentiā tūc h̄z realem dī
stinctōem ab hoīe accepto fm essentiā p̄t esse
existētie hoīs q̄s distinguit realit̄ ab homine.

Querit *Querit* motus sit in aliquo p̄tōis
camēto. Dicendū q̄ duplicat
aliq̄d est in p̄dicamēto. Uno mō p̄ se q̄ est genus
vel spēs alicui⁹ p̄dicamēti et sic motus nō est in
aliquo p̄dicamēto q̄ motus trāscendit tria p̄tōis
camēta. q̄ repitue i qualitate q̄titate et ubi vel
repitue in quatuor capiēdo motū cōtine p̄t ex
tendit se ad mutatōes p̄p̄dicitā. Alio mō aliq̄d
est in p̄dicamēto r̄ductiue q̄ sc̄ est aliq̄d imp̄
fectū in p̄dicamēto et r̄ductibile ad naturā p̄
fecti et sic motus ē in p̄dicamēto q̄ motus r̄du
citur ad p̄dicamētū sube loquēdo de motu gene
ratōis et corruptōis. vel ad p̄dicamētū q̄titas
tis loquēdo de motu augmentatōis et dīminutō
nis. et sic de alijs. Vñ patet q̄ mot⁹ in cōi nō se
ducit ad aliq̄d p̄dicamētū s̄ fm suas spēs.

Arguitur *Arguitur* Motus ē in p̄dicamēto
fm suas spēs. ergo nō r̄
ductiue. Vñs p̄bat q̄ h̄z p̄ se essentiā p̄dicamēti
ti. et vñq̄q̄ p̄tōis in p̄dicamēto fm suā eētā
tia. Dicendū q̄ dupl̄t aliq̄d r̄ducitur ad p̄dicamē
mentū. Uno mō fm essentiā. q̄ sc̄ ipm nō habet
essentiā p̄dicamēti ad q̄s r̄ducit et sic p̄tes iē
gales et essentielles substātiay s̄ r̄ductiue i p̄dī
camēto. Exēplū de p̄tōis essentialib⁹ ut aīa. de p̄t
b⁹ integralib⁹ ut man⁹ et caput q̄ nullā habent
essentiā p̄tōis fm q̄ se p̄tes. Alio mō r̄ducit aliq̄d
ad p̄dicamētū fm esse siue fm r̄nominatōne q̄s
tū est i p̄dicamēto fm essentiā. sicut dicit Aristo.
fm p̄dicamēto q̄tatis de passioib⁹ sc̄ q̄ sunt
minime q̄tates. q̄s nō est v̄z quo ad essentiā
q̄ habet essentiā p̄fectam qualitatis. s̄ quo ad r̄
nominatōem q̄ subiectū nō r̄nominat̄ penes tal
les qualitates. Et isto mō mot⁹ r̄ducit ad p̄dī
camētū q̄ h̄z p̄fectay essentiā p̄dicamēti s̄ n̄ p̄fectū eēt.

Arguitur *Arguitur* Perfectū et imp̄fectū dñt
spēs v̄z p̄tōis de hoīe et asino
s̄ mot⁹ et suus termin⁹ dñt sicut p̄fectū et imp̄
fectū ergo dñt spēs. Dñm q̄ p̄fectū et imp̄fectū
accipitur dupl̄t. Uno mō p̄t repunt in diāsis
specieb⁹. et sic dñt spēs sicut p̄fectū in hoīe et imp̄
fectū in asino. Alio mō p̄t iuēniunt in vna spēs

et sic nō dñt spēs. sicut imp̄fect⁹ hō p̄tā p̄tē nō
dñt a p̄fecto hoīe spēs s̄ dñt q̄ i diāsis spēs p̄fectū et
imp̄fectū s̄ differētie specificē sicut p̄fectū in hoīe
q̄s est r̄onale p̄stituit spēm in hoīe. et imp̄fectū i
asino q̄s est r̄udibile p̄stituit spēm in asino. Sed
p̄fectū et imp̄fectū s̄ modi accidētales in eadē spēs
qui nō faciunt diāsitatem specificā. et hoc p̄t ex il
lo agnoscī. q̄ imp̄fectio p̄t separi ab imp̄fecto i ea
dē specie sicut puer sit vir. et illo mō dñt mor⁹ et
su⁹ termin⁹. P̄t ei motus p̄fecti accidētales. fm
su⁹ esse. Et nō illa imp̄fectio nō est de eōde mor⁹. cas
lor ei ip̄fect⁹ i aq̄ p̄t fieri p̄fect⁹ nō variatō spēm

Arguitur *Arguitur* Si motus ē forma q̄ habetur i
termino. tūc termin⁹ est acqui
tus an terminū motus. Vel tūc est forma acqui
ta an terminū motus. p̄bat q̄ motus est forma
et est ante t̄minū. Dicendū q̄ forma in motu
accipit dupliciter. Uno mō fm essentiā et fm esse
imp̄fectū. et sic est acq̄sita an t̄minū mot⁹ sicut q̄n
aqua tale sit tūc in aq̄ est calor fm eēt ip̄fectū an
te terminū mot⁹. Alio mō accipit fm eēt p̄fectū et
sic nō habet nisi in t̄minū motus. sicut etiā ē dñm
de forma in motu q̄ fm eēt ip̄fectū habet ante ter
minū. et fm eēt p̄fectū habetur solū in termino.

Arguitur *Arguitur* Illa nō sunt eadē q̄ h̄t opposi
tas p̄tōis s̄ mot⁹ et termin⁹
h̄t oppositas p̄tōes q̄ nō sunt iē. Vñmōz p̄
batur q̄ mot⁹ ē successiv⁹ et termin⁹ ē p̄manens
Dñm q̄ dupl̄tes sunt p̄tōes r̄z. q̄dā sunt
q̄ oriūtur ex intrinseca natura r̄z. et tales argu
unt distinctōes specificas i v̄z quāz sunt p̄tōis
ones. et sic hō et asin⁹ dñt spēs. q̄ r̄udibile et r̄si
bile dñt spēs. Et fm hoc p̄tōis dicit q̄ accidēs et
subiectū sunt diāsa. q̄ h̄t diāsas p̄tōes. et eti
am diāse spēs sub eōde gñe. Aliē sunt p̄tōes
accidētales q̄ nō oriūtur. et naēa rei. et tales nō
arguūt eīntiale et specificā dñam s̄ solū accidē
tales. et fm illā dñam vñū et iē p̄t differre a se
ipso et sic est de motu et t̄minū ad quē. Et sicut ē de
calore p̄fecto et ip̄fecto q̄ nō p̄t se cōpari i eōdem
subiecto et in manifestū ē q̄ nō distinguit spēs licet
h̄ant oppositas p̄tōes.

Arguitur *Arguitur* Illa nō sunt eiusdē eētē quoz
vno posito remouet aliud s̄ sic
ē de motu et t̄minū ad quē. q̄ posito t̄minū remouet
mot⁹. Dñm q̄ mot⁹ sumit dupl̄t. Uno mō fm suā
eētā. et sic mot⁹ nō remouet adueniēte termino
p̄mo tūc mot⁹ p̄ficiē sicut dicit arist. i q̄nto h̄z q̄ q̄
es i t̄minū ad quē ē p̄sumatio mot⁹. Alio mō accipit

motus q̄tū ad suū eē et tūc ē vey q̄ aduēte
termino mot⁹ abijcē q̄ ip̄sato a motu abijcē in q̄
cōsistē eē motus.

Arguitur Si motus ē eiusdē essētie
cū ēmino tūc vnus et idē
motus eēt in diūsis p̄dicamētis q̄ vn⁹ et idē mo
tus h̄ terminos diūsoy p̄dicamētōy sicut termi
nus generatōis est suba et figura Dōm q̄ du
plex ē termin⁹ in motu q̄dā est intrinsecus et ime
diatus et ille ē vn⁹ vnus et ab illo motus h̄ suā
spēm. Dē at̄ termin⁹ intrinsecus q̄ imēdiate acq̄
ritur in mobili p̄ motū. Alius ē termin⁹ extrinse
cus mediāt⁹ et p̄scatū⁹ in motu q̄ sc̄ q̄q̄ ad p̄
mū ēminū motus et sic mot⁹ p̄ h̄c multos ēmi
nos q̄ mulea accidentia p̄nt se qui ad formā que
acquirunt p̄ motum.

Arguitur Videt q̄ vn⁹ et idē motus
h̄cat plures ēminos intri
secos vt mot⁹ q̄ sit de albo in nigrū ē p̄ medios co
lores q̄ sit p̄ multos ēminos. Dōm q̄ duplē sit
mot⁹ ab vno extremo colore in aliū extremū per
medios. Vno⁹ sic q̄ in medijs colorib⁹ sit stat⁹ et
tūc sunt multi mot⁹ fm q̄ sunt multi termini sicut
si motus de albo in rubrū fieret ibi sicut do et pos
tea a rubredie in nigredinē tūc p̄mus mot⁹ ē rube
lesatōis et sc̄d⁹ ē mot⁹ nigrescatōis. Alio⁹ sit
motus ab extremo in extremū p̄tinue p̄ medios co
lores sic q̄ nō sit stat⁹ et tūc ē tñ vnus mot⁹ ha
les vnū ēminū q̄ medijs colorib⁹ nō dāt spēm cuz
icis n̄ sit stat⁹ et sic q̄libet mot⁹ h̄c tñ vnū ēminū

Arguitur Generatō et corruptō sūt
diūsi motus et tñ habent
vnū ēminū sc̄ eē vel subam Dōm duplē p̄
q̄ i generatōe et corruptōe nō sunt plures ēminū
positiui s̄ tñ vnus sc̄ eē sunt tñ ibi plures ēmi
ni q̄ vnus ē positiuus sc̄ eē et alius p̄uatiu⁹ sc̄
nō eē et p̄ aliq̄ mutatio sc̄ p̄uatiā h̄c ēminū p̄
uatiuū sicut corruptō. H̄cō dōm q̄ q̄uis sit v
nus ēminus tñ positiuus tñ generatō et corrup
tio h̄c illū ēminū sub oppositis mōis q̄ genera
tio tēdit ad illū ēminū sicut illū accipies et corru
ptio recedit ab illo ēminio sicut ab eo recedēs s̄ ac
cessus et recessus ab eodē ēminio faciūt p̄uarietas
tē in mutandibus sicut p̄t i q̄nto huius s̄ q̄ p̄ua
rietas ē dñā fm spēm. x. metaphisice ideo ex cō
sequenti differunt sp̄cie.

Queritur Vey motus sit fluxus for
me supadditus Dōm q̄
nō s̄ ipsa met forma et iō ista locutio motus ē

tendētia sic expōit. i. forma tēdēs. et h̄ sic p̄bat.
q̄ si motus significet fluxū forme supadditū tūc
fluxus eēt aliq̄d realitē distinctū a motu et a for
ma fluente et p̄ q̄ns motus nō suscipet spēm a ē
minio q̄ motus eēt oīno diūsus a ēminio si h̄ ē p̄ta
arresto. i. multis locis Itē si fluxus eēt res i dēmi
nato p̄nto q̄ necesse ē dicē si sit res real seq̄tē q̄
motus habet ēminū i diūsis p̄dicamētis et flux⁹
eēt i vno p̄nto. et sic fluxus motus et mor⁹ eēt
res oīno dispate. et sic oportet fluxū ponē in alio
p̄dicamēto a motu q̄ nullus p̄hoz vn⁹ dixit Itē
motus et ēminus dñe sicut p̄fectū et ip̄sectū i ca
dē sp̄i q̄ n̄ ē specifca dñā. et sic nō p̄t dici q̄ mo
tus significet fluxū realitē a ēminio distinctū q̄
sunt eiusdem sp̄i.

Arguitur Si motus nō eēt aliud q̄ ēmi
nus tūc calor eēt motus q̄ ē sal
sū. Dōm q̄ calor accipit duplē. Vno⁹ fm se et
absolute. et sic nullo mō ē motus. q̄ i q̄cūq̄ ē mo
tus hoc mouet Si q̄ calor absolute acceptus eēt
motus ergo i q̄cūq̄ eēt calor hoc mouet q̄d est sal
sū. q̄ ignis ē calid⁹ et tñ fm calefactōe nō mouet
Alio⁹ accipit calor fm q̄ ē i aliq̄ subiecto tēdēte
ab eē ip̄secto ad eē p̄fectū. et sic calor ē motus. Et
empli grā calor q̄ est i aqua tepida tendente ad
p̄fectum calorem est motus.

Diuisio autem. Postq̄ arrest
posuit tres di
uisiōes ad iuestigādū diffinitōes motus h̄ic p̄re
poit p̄mā diffinitōē et postea eā p̄bat. diffinit ei
sic motum. Motus ē entelechia. i. actus entis in
potētia fm q̄ h̄mōi. et p̄bat illā diffinitōē exēpla
rit. P̄mo q̄ alcatio ē actus alcatibilis fm q̄ altera
bile. augmētatio ē actus augmētabilis fm q̄ augmē
tabile. Diminutō ē actō diminuit il fm q̄ diminui
bile. loci mutatō ē actus locabilis fm q̄ locabile. et
generatō ē actus generabilis fm q̄ generabile. Ex
quo dāt i telligi q̄ aristo. h̄ extēdit motū ad mu
tandem q̄ h̄c exemplificat de generatōe. Vñ itel
lectus diffinitōis ē motus ē actus. ibi ponit act⁹
loco generis q̄ sicut dñi ē motus ē forma fluēs i
motu. s̄ q̄ dñi ē q̄ forma n̄ q̄licūq̄ accepta ē mo
tus. s̄ fm q̄ tendit ab eē ip̄secto ad eē p̄fectū i c̄
addit i diffinitōē actus eētis i potētia. i. subiecti q̄d
est in potētia ad p̄fectōē illius forme. Et addit
fm q̄ h̄mōi. i. fm q̄ stat actualiter sub illa potē
tia. i. fm q̄ actualiter tēdit ad p̄fectōē formā. et
iō aqua q̄ ē ip̄secta calida h̄c potētia ad p̄fectōē
calorem tñ nō s̄ moueri nisi fm q̄ actualiter

tendit ad maiorem pfectōem illius forme.

Arguitur Autēna ponit aliā diffinitōem motus. qd dicitur qd motus est exitus de potia ad actū nō subito. ergo ista diffinitio nō ē bñ posita. Dm q ista diffinitio autēne nō est bona. p ē duo. Prio qz i illa diffinitōe motus ponit exitus qd sit spē u motus localis nō dicitur genus diffinitio ei p sēm. ergo mōuemētū diffinitio motus p exitū. Secūdo nō valet ex q addit nō subito. qz subitūm importat tps. s. tps ē posterius motu cū sit pāsto ei. Iā diffinitio dicitur dari p potia. Ex q patet q nō potuit motus alie diffinitio p potia qd h diffinitio. qz em in qstione pus mota dictū fuit q motus corā accēptus trāscendit qdā pōdicātia nō potuit motus alie diffinitio q trāscendentia. cū ergo actus et potia tāqz dīe entis pcedat pnta. sic motus diffinitio est p actū et potentia sicut p qdā potia. Est em motus forma q est i subiecto qd ē in potia ad pfectōem illi forme sicut calor in aq q tendit ad pfectius esse caloris vocat motus. et intelligit hoc ex diffinitōe cū dicitur actus. i. forma. entis i potia i subiecto qd est i potia ad vltiorem pfectōem fm q huiusmodi.

Arguitur Si motus est actus vel est actus pimus vlt scōs. Dm q motus accipit dupl. Uno mō p forma fluentē i motu absolute. et sic qm est actus pimus sicut patet de motu generatōis. qz generatō ē forma subal. Cūqz motus est actus scōs sicut ē mutatio accēntalis. qz talis motus ēminat ad actus sicut ad formā accēntalem. Alio mō accipit motus fm pfectōem forme q est i motu. et sic motus sp pte dicitur actus pimus qz cōditio forme i motu est qz forma sit ipsa. s. ipsa est pus pfectō. et hoc ē qd alij dicūt q motus est actus pimus in ordine ad pfectōem forme quā recipit in cōmō ad quem.

Arguitur Ex isto sequit qz idē esset in actu et i potia. pbat qz mobile est i actu p motū et i potia ad pfectius ēē. Dm q nō est icōuemētis idē esse i actu et i potia respā dīalōz. qz item mobile p eandem formā s. qz motū est i actu et i potia. i actu fm formā ipsā et i potia fm formā pfectā. Exēpli grā. aqz ipse est calida q h motū calefactōis ē i actu fm calore ipse et in potia fm calorem pfectū quem adhuc non habet.

Quāt sit Post qz aresto. posuit diffinitōem motus. nūc manifestat eā et pmo manifestat singulas ptes. scōs diffinitio

ne tota pmo pnta pte sic manifestat. Illud q alie qd sit i actu pus i potia ex is h ē actus p motū aliqd sit i actu pus i potia ex is g motus est actus. Maior pte. qz nihil sit i actu nisi p actū sicut formā. Minor pte. qz i motu aliqd accēpt formā quā pus nō habuit. ut i calefactōe accēpt calor et sic p motū potia calidū sit actu calidum.

Arguitur An motū etiā mobile est i potia g nō em i motu. Dm q dicit mobile ē in potia an motū et in actu. qz an motū ē in potia simple s. tā ad actū pscā q ad ipsū. ut aq an motū calefactio mō ē in potia tā ad calorem pfectū q ipsū sed mobile sub motu entis ē solū in potia ad actū pfectū. qz tūc h i se actū ipsū et id bñ dicit aresto q p motū aliqd in potia ex is sit in actu.

Quoniam autē Hic pbat scōs ptecula diffinitiois scilicet q motus ē actus entis i potia et stat pbario i hoc. ois actus ē actus ei i q sp iuēntē s motus sp iuēntē i tē i potia g motus ē actus entis i potia. Maior pte. qz hoc ē de tōe forme natā. qz sp iuēntē ma i suo pō subiecto. Minor patet qz aliqd dicitur moueri ex hoc. qz dicit de potia ad actū p motū. oportet ergo q illud qd moueri sit i potia et ergo si aliqd ē solū i actu ipm ē immobile. sicut patet de pmo moueri immobile. et si aliqd ē sit i actu et i potia ipm s. l moueri et moueri. et id agentia natālia mouent et mouent a seiu. et. Quō rō ē qz actus. i. forma agentis est i potia i patiente. qz patientes s. tā recipere. exēpli grā. manū calida calefactio pomū frigidū. et pomū frigidū frigiditate manū. et hoc ē qd dicit pmo de generatōe qz oīe agēs p hīcū qd agit p actū i agēdo reparat. nō autē hoc sit fm eandem formā. qz agit fm vnam formā et patitur fm aliam.

Dico autē hoc Iā manifestat aliā pteculā scilicet illā in qtu hōdi. et vult qz necesse ē illā pteculā addē qd pbat exēplo et rōne. Exēplo sic. qz si motus absolute ēēt actus entis i potia tūc sequer qz es sp moueret qd diu ēēt i potia ad statuā. qz p oī tpe et qd diu es ē habet potentia ad statuā sed hoc ē falsū. qz es tūc solū dicit moueri ad statuam qn supponit actōi statuā. qz tūc ē i potia fm q huiusmodi.

Manifestū autē Hic pbat tētia pteculam diffinitiois p tōem et hō sic. qz nō ē eadē rō subiecti

ingrū ē qdā ens et ingrū hīs ordine ad ptra-
ria. et id in diffinitōe nō sufficit dicē q' mot' est
acc' entis i poīa ubi notat subiectū. s' etiā oportet
dicē fm q' hmoi in q' notat ordo ad formā p
fctā. q' si eēt potētia ad ptraia eadē tūc etiam
ptraia eēt eadē. pna t' q' poīa h' distictōem ex
obiecto. si g' eēt vna poīa ad ptraia tūc etiam
eadē eēt ptraia. exēpli grā. si eadē eēt poīa ad
santitatē et ad egritudinē. tūc idē esset santitas
et egritudo. q' poīa ad santitatē h' distictōem a
santitate. et poīa ad egritudinē h' suā distictōem
ab egritudine. Et sile si visus et audit' eēt idē
tūc color et son' eēt idē.

Arguitur Eadē ē poīa ptraioy sicut
cut d' p' philicoy g' male
d' h' q' nō sit eadē. Dōm q' poīa ad cōtraria
accipiē duplē. Vno materialit' fm q' se t' ex pte
subiecti. et sic est vna poīa ad ptraia q' est vni
subiectū qd' ē susceptibile duoy ptraioy sicut p'tz
ex vltima p'p'tate sube. et etiā ex diffinitōe ptra-
ioy. Alio poīa ad ptraia accipiē formalit' fm
q' i potētia ipoztat relatō ad actū et ad obiecta.
et tūc sunt aliē et aliē potētie ad ptraia. Cuius
rō ē q' r' latō h' s'ēm a t'mino ad quē siue ex cor-
relatio. cū g' sit aliud correlatiuū qn' subiectū re-
feret ad diūsa cōtraria. sic subiectū siue potētia
fm q' hmoi d' alterius s'p'i.

Arguitur Vniūq' d' actuat fm q' ē in
actu s' mot' ē acc' g' debet
actuare fm q' ē in actu. et sic d' diffinitō p' actū et
nō p' potētia. Dōm q' duplex ē acc'. Aliq's est
actus p'fect' simple tā fm eēt q' fm eētia. et tal'
actuare fm q' ē in actu. et eo mō solū actuare for-
me p' se tē nō at ip'fecte. Alius ē acc' ip'fecte et tal'
actuare fm q' ē in poīa q' tal' n' h' p'fectū eēt in sb-
iecto et id actuare fm q' ē i poīa ad vltiorē p'fectō.

Quod quidē Hic pbat totam
diffinitōem eēt bo-
nā. et pmo pbat hoc directe. scō. d'ndirecte. et q' tū
ad p'mū ponit talē rōem. edificatio ē acc' edifica-
bil' fm q' edificatio ē edificatio ē mot' g' motus
est acc' entis fm q' hmoi. maior p'tz q' edificabi-
le ē in potētia g' h' aliq' qd' ē in actu. Vel g' dō-
mus ē acc' et' vel edificatio s' dom' n' p't eēt acc'
eius q' acc' d' eēt sil' cū potētia sua s' qn' est dom'
tūc nō ē edificabile s' qn' ē edificatio tūc adhuc ē
edificabile g' edificatio ē acc' edificabil'.

Et bene Hic p'nt oñt diffinitō
nē mot' eēt bonā idice-
ate et d' oñsio idirecta q' sit tal' oñsio ex remo-

tōne diffinitōnū q's ponebat alij phi. Ponunt
g' duo ex q'bus sit oñsio idirecta. P'mū q' diffi-
nitōes q' alij diffinitōe motū sunt ieducitōes
g' ista ē bona. scō q' mot' nō p't aliē diffinitō m'
si sit. ex q' mot' nō ē i genē acc' tū nec ē genē po-
tētie tū s' includit actū cū potētia.

Manifestū at Hic p'nt diffini-
tōes mot' alto-
tū et sūt tres q' qdā dixerūt motū eēt altitātē q' id
qd' mouet alit' et alit' se h' p't successiōne forme
in motu. Aliq' dixerūt motū eēt ieq'litātē q' id qd'
mouet s'p' magis ac magis accedit ad finimū. Alij
dixerūt motū eēt nō ene. et id qd' mouet nondum
h' id ad qd' mouet. Im pbat aresto. istas diffini-
tōes triplē p'mo ex pte subiecti scō ex pte finimū
ad. quē. et. o ex pte finimū a q'. Ex pte subiecti q' si
mot' eēt altitās inegalitas vel nō ens tūc cū
cūq' ista iēnt hoc mouet q' cūq'q' mē mot' hoc
mouet s' ista sunt mot' fm antiq's g' et hoc at
ē falsū et multa sunt iequalia in q'bus nō ē mo-
tus. etiā mot' nō ē in nō ente simple. Ex pte finimū
ad quē sic r' pbat q' mot' nō ē magis in equalita-
tē q' i iequalitatē nec in altitātē q' i silitudinē.
q' ad oia ista p't eēt mot'. Etiā qdā mutatio ē in-
ens sicut generatō qdā in nō ens sicut corruptio.
Etiā iste diffinitōes nō p'nt eēt cēntiales q' nō s'p'
quēnt motū. Ex pte finimū a quo mot' etiā nō ē
ex nō ente et mot' corruptōis ex ente. Nec plus
ex equalitate q' ex inegalitate.

Causa at in Hic oñdit cām quā
atiq' sic diffinitōe mo-
tū. et vult q' id q' motus ē de genē indēminatoy q'
mot' nec est p'fect' acc' nec pura poīa. et id q' iste
diffinitōes sūt negatiue et indēminate sic vidēt
quēnt motū q' ē de genē indēminatoy id mot'
sp'ctare vidēt ad gen' siue ordinatiōem p'uatoy.
qd' p'tz ex opione pithagore q' posuit duas coordi-
nates tēp' vna bonoy et aliā maloy. Ponebat
em' ista. et de genere bonoy simitum. par. vniū. tēp'
tēū. masculinū. q' scens. rectū. lumen. bonū. trian-
gulum. cōlatēp'. De genere maloy ponebat ista. i-
finitū. ipar. multitudo. simitū. femineū. mot'. ob-
liquū. tenebre. malū. altera p'te longius. Et rātō
istius ē. q' ipsi dicebāt mathematicalia esse p'nci-
pia naturalū qd' r' pbat in materia infra de in-
finito q' hos dixit phi in naturaliter locutos eēt.

Et motus qui Hic ponit causā
ipsi' dicti qd' d'
atbat antiq' q' mot' ē de genē indēminatoy et

blat q' lo q' mot' neq' e' po'na simple neq' actus
simple s' e' act' mixt' cu' po'na siue act' ipsecus.
Si em' e' po'na em' e' q' q' e' po'na ad q' tita
re hoc mouet ad q' tita et q' e' i' po'na ad q'
litate hoc mouet ad ea. Si at' e' fer' pur' actus
e' q' q' e' in actu hec n' dicit q' e' falsu' id e' aa'
cu' po'na. Ex isto p' q' difficile e' accipere q' m' t' e' z
mot' . 2 p' mo' aspectu' apparet q' oia sunt act' vel
po'na s' motus pp'ie no' p'met sub aliquo hor'.

Queritur An dicitur difficultas cognoscendi
eius motus. Dicitur quod non
dicitur ex parte cognoscentis principaliter sed ex parte cognos-
cibilis. Circa quod sciendum quod illa que habet multum de actu
alitare sicut sunt bene cognoscibilia sicut sunt deus
et subde separte. Illa que habet esse in potentia et sunt de
bil entitatis difficulte cognoscuntur ex parte cognoscibilis
quod tunc cognoscibile non potest moueri intellectum. Est enim
intellectus non dicitur per se ius id necessario huius moueri
ei ab obiecto. Si ergo non habet creatum potentiam moueri
di intellectum quod fit per actualitatem tunc difficulte
cognoscitur. Sic autem de motu. Quod motus est ipse en-
titatis id non potest moueri intellectum. Per tunc per accidens
attingit etiam ista difficultas ex parte cognoscentis in
sui ipse cognoscens non habet debita perspicacitatem ad
cognoscendum res minime entitatis.

Mouet autem Dicitur autem potest una
diffinitio: motus est quod est for-
maliter per se alia diffinitionem que habet se ad potentiam si-
cut materialis et sicut conclusio ad principium. Bene se-
quitur: motus est actus entis in potentia sicut quod habet
et ens in potentia est mobile. Quod motus est actus mobilis
Ad inuestigandum ergo illam diffinitionem in se ipso istud
probatur quod motus quod moueri sicut non in potentia habet
di sicut in potentia moueri est mobile ergo motus est actus entis
mobilis in potentia mobile. An probatur duabus rationibus. Quod
tunc prima stat in hoc. Quicquid quod est in potentia et po-
tente in actu hoc quod moueri sicut moueri est potest in
potentia et postea in actu quod etiam mouetur. Maior
partis quod est in potentia naturali de quod habet per se hoc
reducit ab illa potentia ad actum per motum ergo oportet
et etiam ipsum moueri. Exple gratia in moueri per phisicis
eis per potentiam ibi agens in agendo reparat sicut per de
pomo et manu et per quod mouet ab illo quod prius
fuit mobile et dicitur ipsum moueri de potentia ad actum

Et cuius imobilitas

Hic ponit secunda ratio et stat in hoc. Cuiusque imobilitas
est quod illi inest motus sicut imobilitas. cessat a
motu ipsi moueris phisice est quod tali moueri in
est motus. Maior partes quod opposita habet fixitatem tunc

si quod est motus sunt opposita ergo cui inest quod est illi
inest motus. Est autem aliquid imobilitas que non est quod est si-
cut illa que est in substantiis in materialibus. et id etiam in
illis non est motus quod ibi non est appetitudo ad motum.
Minor partes quod dum moueris cessat a motu. Sic quod est.

Adhuc agere

Hic dicitur autem. Vnde
accidit ipsi mo-
ueri quod moueris et dicitur quod hoc non accidit mouenti ex
hoc quod moueris. quod si sic dicitur moueris mouet sicut ex hoc quod
mouet ex actu moueris enim quod tunc suum mobile
tactu phisico hoc ite mouetur a suo mobili sicut
manus et pomum quod manus tangit pomum et sic non
et pomum et mouetur a pomum.

Vnde motus

Iam clauditur ex dictis
secundum diffinitionem: mo-
tus est ista. Motus est actus mobilis in potentia mobile. quod
diffinitio sic probatur: sicut dicitur est quod moueris
moueris non tunc moueris motus moueri in potentia moueris
est sicut quod mouet per potentiam. sicut ex hoc quod mouet per po-
tenti etiam est mobile quod motus etiam moueris moueris sicut
quod moueris est mobile. et ergo bene dicitur quod motus est actus
mobilis sicut mobile. Secundo probatur item quod ex alio
principio attingit quod aliud est moueris quod per formam sicut
quod est in actu. aliquid enim mouet sicut quod est in actu
et sic dicitur aristoteles in textu quod speces aliqua
sicut estimabile moueris. Et per aliud principium aliquid
est mobile. quod aliud est mobile per potentiam siue materia
motus ergo siue moueri non moueris moueris in potentia mo-
ueris sicut moueris moueris sicut quod habet aliud potentia:
le in se sicut sicut quod est in potentia mobile.

Queritur

Vnde iste diffinitiones mo-
tus sunt bene assignate. Di-
cendum quod sic. Cuius ratio est quod abstracta dicitur diffinitio per
aliquid quod est proprii generis positum loco generis in
recto et per subiectum positum loco dicitur in obliquo. sicut mo-
tus est actus in abstracto acceptum ergo diffinitio per ali-
quod proprii generis per hoc quod dicitur actus et per subiectum in
obliquo tunc dicitur entis mobilis vel entis in potentia ergo
ille diffinitiones sunt bene dicitur et affirmat. diffinitio ei
symmetas sicut symmetas est nasi curuatas. Et si qua
tue que actus in abstracto sic diffinitio. Dicitur quod hoc
est id quod actus in abstracto accipit potest per modum
accidens. et id loco generis aliquid dicitur ponit eiusdem
generis quod est de entia tunc et loco dicitur subiectum per
quod circuloque dicitur. in recto autem accipit per modum
subde. diffinitio ergo in recto ad modum subar. sicut in
diffinitio subar. tunc quod sumit a materia ponit per
prima per diffinitionis. et dicitur que sumit a forma po-
nit sicut dicitur generis. sic etiam in accidens in recto
subiectum ponit loco generis quod est materiale. forma
per motus est actus in potentia mobile. et actus in potentia
est de genere et motus est abstractum et moueris et moueris
sicut generis et motus est abstractum et moueris et moueris
et motus est actus in potentia mobile. et actus in potentia
est de genere et motus est abstractum et moueris et moueris

Ita in philosophia et metaphisica... et de formis... et de materia... et de accidentibus... et de simplicibus... et de compositis... et de simplicibus... et de compositis...

Philicorum

Folio lxxij

potest loco dicitur quod dicitur subiectum.

Arquitur Unum diffimibile est tamen una diffimilitudo. Sed motus est unum diffimibile et ergo habet tamen unam diffimilitudinem in Domino quod dicitur in nunc sufficit duplex est diffimilitudo. Quod est diffimilitudo de scriptura et loquendo de tali diffimilitudo unum rei potest esse multe diffimilitudes. Cuius est quod descriptio datur per proprias per hunc. Sed unum rei sunt multe proprie passionibus. Alio modo dicitur diffimilitudo pro diffimilitudine quod dicitur et centralis et talis iterum est duplex. Quod est centralis et completa sicut illa quod datur per materiam in vel quod datur per formam tamen et sic iterum unum rei potest esse plures diffimilitudes essentielles. Alia est diffimilitudo essentialis completa quod datur per omnes causas. et non potest sic esse plures diffimilitudes unum rei quod dicitur et essentielles. Cuius est quod talis diffimilitudo de per se completa et completa essentialis rei. Sed unum rei est tamen una perfecta et completa essentialis per hoc ergo dicitur ad argumentum tamen quod iste diffimilitudes motus sunt essentielles in completa et quod una scilicet prima est formalis et secunda materialis. et ideo prima est principium demonstrationis secundam. Cuius est fuit dicta et secundo huius quod ipse dignior tamen demonstrat minus digna a priori. Cum quod hinc sit dignior aliis causis. sic demonstrat alias causas. et forma est dignior materia quod diffimilitudo formalis demonstrat materialis.

Arquitur Prima diffimilitudo est etiam materialis quod datur per subiectum scilicet entis in potentia. Dominum quod dupliciter aliquid diffimilitudo potest per potest subiectum. Uno sub nomine transcendens. Alio modo sub nomine extra. sicut ens in potentia est subiectum magis transcendens acceptum quod ens mobile. cuius quod magis esse potest ad minus esse sicut forma ad materiam ideo diffimilitudo data per subiectum sub nomine aliquid ideo potest dici formalis ad illam in qua potest subiectum sub nomine extrinseci et ideo prima diffimilitudo est formalis in ordine ad secundam. et per hoc potest dici ad maiorem et minus quod non omnes diffimilitudes data per subiectum est materialis. quod quicquid subiectum potest ponitur in diffimilitudo sub nomine transcendens et tunc est diffimilitudo formalis.

Arquitur Contrarium est magis forma et materia quod in potentia diffimilitudo potest subiectum in contrarium. et in secunda potest subiectum extrinseci quod secunda est formalis et prima materialis. Dominum quod est duplex ratio forme. prima est comparabilitas. et secundum illam rationem contra sunt formaliora quod sunt magis comparabilia. Alia ratio forme est actualitas. et secundum illam rationem magis extrinseci sunt formaliora. quod sunt magis in actu non sit extrinseci materialis comparabilitas autem est ratio per ipsam forme cuius forma et hinc sit comparabilis.

Arquitur Generatio et corruptio sunt motus et tamen diffimilitudo non dicitur motus est in potentia forma quod hinc Dominum quod motus est per dupliciter. Uno generaliter per quicquid exitu de potentia ad actum sive hoc fiat successu sive instantaneum et sic accipitur hinc motus. et tunc generatio est motus quicquid accipitur generatio. generatio tamen accipitur dupliciter. Uno per instantanea introductione forme substantialis. Alio modo accipitur per instantanea introductione simul cum alteratione prima ad formam subalem in introductione. Alio accipitur motus per exitu successivo de termino in terminum et sic accipitur in quanto huius. et tunc generatio proprie capiendus motus non est motus nisi si accipitur generatio secundo modo scilicet per illam instantanea introductione simul cum alteratione prima.

Arquitur Si generatio est motus et generatio forma subalis est. Sed motus est per se motus est eiusdem sententia cum termino ad quem sed generatio terminat ad formam subalem. ergo forma subalis est motus. Dominum quod forma subalis capitur dupliciter. Uno modo forma se et absolute et sic nullo est motus. nec sic forma accidentalis est motus. quod si sic est motus quod dicitur habet formam subalem. quod in quocumque est motus hinc movetur. Alio accipitur forma subalis forma quod stat sub de potentia ad agens quod educit talem formam de potentia materie. et sic etiam forma substantialis est motus illa scilicet forma substantialis que educibilis est de potentia materie. quod addit per tamen animam rationalem que nullo modo potest dici motus quia non habet ordinem et de potentia ad aliquid agens naturale sed ad agens divinum quod agit per se et non per motum.

Arquitur Quicquid dicitur aliquid in quantum hinc dicitur hoc que ne fit nisi soli et semper sed si motus est. et tamen tamen in potentia est forma quod hinc dicitur ergo dicitur tamen sibi sibi et semper. Dicitur tamen quod illa pericula forma quod hinc potest capi dupliciter. Uno modo reduplicative forma quod reduplicatio dicitur causam propriam quare predicatum inest subiecto. et sic est verum quod quicquid dicitur aliquid forma quod hinc dicitur omni tali et semper. Alio modo forma quod hinc dicitur capitur specificative. puta specificat unam periculam cui adiungit et sic capitur hic. quod specificat hinc illam periculam et in potentia. et tunc forma quod hinc dicitur non de calitate sicut quod in potentia dicitur sicut specificat tamen.

Arquitur Si successio est in motu proprie dicitur quod non est aliquid motus proprie dicitur nisi in potentia. Sequela probatur. quia in successione sumitur per se potest sed solum in potentia sumitur per se post

item ergo solū in q̄ritate est successio et nō in
qualitate et p̄ n̄s nec mot⁹. Dicendū q̄ duple
aliqua forma habet partem post partem intēsi
ue sic etiam qualitas habet ptes quia successue
intenditur in aliquo subiecto.

Arguitur Si auget qualitas s̄m in
tēsiōne forme ergo s̄m plu
res forme t̄m numero differētes in vno subiecto
S̄ q̄la pbat q̄ addit aliq̄o illi forme p̄existētī.
et itēz addit aliq̄o. et sic videt q̄ sunt plures for
me in vno subiecto t̄m numero differētes. q̄ nō
p̄t dici q̄ differāt sp̄. D̄m q̄ nō oportet i m̄
tēsiōne qualitatis addi aliā formā aliū genē
tis numeri vel sp̄i s̄ illa forma q̄ p̄existebat p̄
ficiē in subiecto. q̄ subiectū p̄ agens magis dispo
nitur ad talē formā. et nō oportet novos gradus
sup̄addere tali forme sicut dicit aliq̄ q̄ intensio
nō fit p̄ nouā formā. q̄ si fit tūc p̄sē et imp̄sē
essent s̄l in eodē respectu eiusdē. Nec valet si dica
tur q̄ ip̄siores gradus cessant aduenientibus
p̄fectioribus sicut dicit aliq̄ q̄ tūc nō fieret addi
tio gradus ad gradū. Additio t̄m solū fit in re
bus p̄manentib⁹. oportet ergo p̄mū gradū p̄ma
nere cū sc̄do et sic p̄sē et ip̄sē e. s̄nt in eodē res
pectu eiusdē. Est t̄m p̄siderandū q̄ qualitates res
pectiue sicut est sc̄ia p̄nt suscipere magis dupliciter
Vno mō s̄m intensiōem sicut si q̄s habeat sc̄ien
tiā de aliquo p̄ mediū d̄yalecticū et postea acq̄rit
eādem sc̄entiā p̄ mediū demonstratiū tūc sc̄ientia
est p̄fectior intensiue. Alio mō p̄t exercitiue suscipere
magis sicut q̄n aliq̄s de aliquo sc̄ibili accipit plu
res conclusiones q̄ prius habuit et hoc ex eo q̄ sc̄ien
tia est q̄ritas v̄ritatis siue d̄yualis et id̄ p̄t auge
ri p̄ cōparatōem ad suū obiectum.

Motū autē actus et

Postq̄ a rest. p̄o s̄nt duas diffinitōes ipsius mo
tus. et in vltima dixit q̄ motus est actus mobil
Nūc q̄nt intendit quō se habeat motus ad mouēs
et circa hoc duo supponit q̄ postea pbat. Prīmū ē
q̄ mouentis est aliq̄s actus. Sc̄dm est q̄ id̄ est
actus mouentis et mobil. Prīmō pbat primū et
hoc sic. q̄c̄ō d̄ q̄nq̄ s̄m potētia et q̄nq̄ s̄m actū
hoc habet aliquem actū. q̄ per actū d̄ esse in actu
s̄ mouens q̄nq̄ d̄ in potentia et q̄nq̄ in actu. q̄
aliq̄o potentia mouet et aliq̄o actu mouet. et
ergo mouentis est aliquis actus.

Sed ē actiū mobilis

Hic pbat sc̄dm sc̄ilicet q̄ id̄ est actus mouentis

et mobilis. et hoc sic q̄ a tus mouētis d̄ hoc q̄s
mouēs mouēdo cāt et a a? mobil d̄ h? q̄s mobile
patiēdo t̄cipit s̄ id̄ ē q̄s mouēs mouēdo cāt q̄s
mobile patiēdo recipit q̄ ē id̄ act⁹ mouētis et mo
bil. Maior p̄t ex diffinitōe v̄tū q̄ q̄ act⁹ ē mot⁹
hui⁹ ab hoc. i. forma p̄cedens ab agente. s̄ passio
est motus hui⁹ in hoc. i. forma recepta in patiente.
Ista t̄m forma distinguit eōe s̄m p̄paratōem ad
mouens et mobile q̄ refertur ad mouēs sicut ad
p̄ncipiū effectiū et refert ad mobile sicut ad p̄n
cipiū materiale sicut subiectū. M̄mōie pbat a rest. p̄
exēplū q̄ eadē ē distātia v̄m? ad duo et duoz ad
v̄nū. et eadē ē via a theb ad athenas et ab athenis
ad thebas. q̄uis t̄m t̄m diffinitō. et sic vic disse
tūt eōe. Sicut est id̄ actus mouentis q̄ p̄cedit ab
agente et recipitur in patiente.

Arguitur Actus id̄ non ē i diuersis
subiectis. ergo nō est idem
actus mouentis et mobil. D̄m q̄ act⁹ capie
dupl. Vno mō p̄ forma inherēte et sic nullo mō
est id̄ actus mouētis et mobil. q̄ nō p̄t eadē for
ma esse i mouēte et mobili. Alio mō accipit act⁹
p̄ effectu s̄m q̄ actus est op̄atio v̄l op̄at⁹. hoc
ergo d̄m est q̄ q̄n d̄ q̄ motus est actus mouē
tis ibi actus sumē p̄ op̄atōne siue effectu. et q̄n
d̄ q̄ motus ē actus mobil accipit p̄ forma. et id̄
textus ē sic intelligend⁹ q̄ ille actus agentis et
patientis ē id̄. s̄ est agentis sicut p̄ncipiū et mo
bilis siue patientis sicut subiectū. et id̄ etiā motus
nō denominat mouēs sicut subiectū motus s̄ sicut
p̄ncipiū. exēplū gr̄a calor in aqua receptus ab
igne est actus ignis. i. effectus q̄ est ab igne sicut
a p̄ncipio effectiū et ē actus aque q̄ ē forma i
aqua. Ex quo textu sc̄it p̄t q̄ a rest. aliē hic acci
pit actōem et in predicamentis. q̄ dicit q̄ act⁹ mo
uentis et id̄ q̄s causat mouēs. et ideo accipit hic
actōem p̄ motū. q̄ motus causat a mouēte. et sic
diffinit actōnem q̄ ē motus hui⁹ ab hoc. s̄ in p̄oi
tamētis accipit actōem p̄ forma qua agens dicit
tur formaliter agere.

Habet autem defectū

Hic a rest. circa p̄missa mouet v̄nā dubitatōem
quā vocat r̄sabile nō q̄ ē de ente r̄ōis. s̄ q̄ h̄ ad
v̄trāq̄ p̄t r̄ōes p̄bables. et aūq̄ moueat illam
p̄mittit q̄ act⁹ actiū. i. mouentis ē actio. et actus
passiū. i. patientis ē passio. et h̄ pbat sic q̄ op⁹ et
fims v̄m? cuiusq̄ ē act⁹ ei⁹. s̄ act⁹ ē fims et op⁹ agē
tis et passio ē fims patientis. q̄ act⁹ agētis ē act⁹
et actus patientis ē passio. In qua r̄ōe p̄siderāū ē

quod plus dicitur est quod actus non dicitur solum capi per formam secundum quam significatorem verum est quod actus passivus sui est passio quia actus patientis est forma patientis. Sed dicitur actus sumi pro effectu vel opere operato sive per re operata secundum quam significatorem dicitur cum quod actus est actus agentis.

Quonia iquit. Hic ponit dubitacionem eodem que talis est superposito et actio et passio sunt motus sicut probatum est que ut sunt diversi motus vel unus motus et quod in se eius probatur quod non sunt unus motus. id est per se que hanc aliam per se que dicitur que uterque. si sunt diversi motus utrum tunc actio et passio sunt sicut in patiente vel actio in agente et passio in patiente. Nec potest que uterque sicut in agente quod probatur et quod actio est motus et motus est in mobili. Nec etiam potest que uterque actio sit in patiente et passio in agente quod tunc per actionem significat eam passio et per passionem actio et sic esset manifestum si a equoatio in terminis.

Sed si hoc. Hic aristoteles arguit ad pres aristoteles et primo quod actio non sit in agente et hoc probatur quod actio est motus sicut probatum est plus. si ergo actio est in agente quod motus est in agente. si hoc est inconueniens quod motus sit in agente vel mouente quod in quibus est motus hoc mouet sicut in quibus est albedo hoc est albus. si ergo motus sit in mouente ergo mouens secundum quod mouens mouet quod est inconueniens vel aliquid hinc in se motum non mouet quod iterum est inconueniens.

Si aut utraq. Hic per seque primus motus diuisionis quod scilicet non potest dici quod tunc actio et passio sunt in patiente et hoc probatur duplitate. Primo quod si actus semper est in eo cuius est actus. si actio est passio actus mouentis ergo erit in agente et non in patiente. Secundo quod sequeret quod unus et idem sicut moueret duobus motibus terminatis ad eandem speciem. si hoc est impossibile ergo id est quod sequitur. Sequela patet quod si supponit quod actio et passio sunt duo motus et quod sunt sicut in patiente et quod est eadem forma secundum quam agens agit et patientis patientis ergo in patiente sunt duo motus terminati ad eandem speciem. unus scilicet motus qui vocatur actio et alius qui vocatur passio. Minor patet quod impossibile est duo accidentia terminis numero diuina esse in eodem subiecto quod accidens habet numerum a suo subiecto et id non potest in uno subiecto contingere quod ibi sunt duo accidentia terminis numero diuina.

Sed impossibile. Hic per seque quod se

audum membrum diuisionis per se potest scilicet an actio et passio sint unus motus. Et intendit probare quod non sunt unus motus. quod si essent unus motus sequerentur quatuor inconuenientia. quorum prima est istud. quod idem esset actus diuisionis secundum speciem quod agens et patientis sunt distincta secundum speciem secundum quod habent et habent unum actum scilicet motum. Secundum inconueniens est. quod actio et passio essent idem et hoc id quod actus agentis est actio et actus patientis est passio. si actus agentis est idem cum actu patientis. ergo actio et passio sunt idem et sic doceret que tenet se ex parte docentis erit eadem cum disciplina que se tenet ex parte addiscentis. Tertium inconueniens est quod agere esset idem quod pati et docere esset idem quod addiscere quod si albedo et magister sunt idem ergo sunt idem albus esse et magister esse. quod per se probatur et quod actio et passio sunt idem. quod agere et pati. Quartum inconueniens est. quod sequeret quod oporteret docens addiscere et oporteret patientem et e contra. quod quilibet sunt eadem quod actus autem sunt unus etiam et alteri. si tertium inconueniens dicitur quod idem sunt docere et addiscere ergo quod docet docere et hoc etiam patet addiscere. Circa hanc questionem intendit Aristoteles. per veritatem quod actio et passio sunt unus motus et sunt in patiente et idem necessario habet solue quibus rationes per se positas. quod secundum rationem procedit quod probatur quod actio sit in patiente. etiam procedit illa rationem quod probatum fuit quod si actio et passio sunt duo motus et sunt in patiente tunc idem mouere est diuisis motibus terminatis ad eandem speciem. id est etiam non soluit eam. Sed prima ratio ibi posita que fuit quod si actio et passio sunt in patiente tunc unus actus non esset in eo cuius est actus. etiam claudit si actus et passio sunt unus motus. ideo aristoteles eam cum quatuor ultimis soluit.

Aut neque aliter. Hic soluit quibus inconuenientia per se illata. Quorum prima est si actio et passio sunt in patiente tunc unus actus non est in eo cuius est actus. si in altero. Secundum quod actus capere duplitate. uno modo potest per se forma et sic per se est in eo cuius est actus. quod omnis forma est in sua propria materia. Alio modo accipit actus per effectu sicut actio dicitur actus agentis et sic non oportet actum esse in eo cuius est actus. si tunc actus est ab eo cuius est actus et sic actus agentis est ab agente. Et sic dicitur in textu actus alius esse in altero inconueniens non est.

Neque enim. Hic tunc ad vltima quatuor inconuenientia. et primo ad primam in qua inferebat quod esset unus actus diuisio secundum speciem. Hinc aristoteles quod non est inconueniens unum actum fuisse et alterum tamen secundum eodem esse diuisio secundum speciem

Probatur quod actio et passio sunt unus motus per magister

am

3m

27

Probatur quod actio et passio sunt unus motus et sunt in patiente

Probatur quod actio et passio sunt unus motus et sunt in patiente

Neque enim ne hic creto. in die ad ultima erit in edumentia et hoc facit ordine retrogrado. qd p ad oleum et hoc ideo qd ultimum seque ex secundo et se im ex primo. Est ergo istud edumentis qd oē docēs addiscēt et oē agēs patere. Rūdit qd nō opt; in his q sunt eadē fm et et diuisa fm eadē qd qd attribuit omi qd hoc etiam alteri attribuit sed si sunt eadē fm et et eōdem tūc qd omi attribuit tūc etiā necesse ē alteri attribui. actō at et passio sunt diuisa fm eōdem. qd illa forma dicitur actio fm qd refert ad agens sicut ad pntipiū. et dicitur passio fm qd refert ad patiens sicut ad subiectum.

Ad uero neq; hic tūc ad aliud in edumentis sc; qd ad discere et docere eēt idē. et uult qd si doctrina et disciplina eēt idē nō tūc ppe h' oporteret dicere qd docere et addiscere eēt idē qd doctrina et disciplina dicitur absolute. si addiscere et docere dicitur respectu et id quibus sit una forma fm quā docens docet. et addiscēs addiscit sc; scia illa tūc forma h' aliā relatōem ad doctē et ad addiscētē. qd refert ad docētē sicut ad pntipiū effectiū et refert ad addiscētē sic ad pntipiū subiectiū sūc materiale.

Quino autē hic tūc ad aliud in edumentis qd erat si actō et passio sunt un' mot' tūc actio et passio eēt idē. Rūdit creto qd nō oē actōes et passiones sōlūt eēt unū s' mot' est un' qui dicitur actō et passio fm diuisas relatōes. qd actio dicitur mot' huius ab hoc. i. mot' fm qd pcedit ab agente et passio dicitur motus huius in hoc id est forma fm qd recipitur in patiens.

Quidē igit hic in fine huius tractat' creto diffinit motū in pntialari. Ex quo ei pntialari dicitur qd mot' i cōi ē act' mobil' fm qd mobile. sic seque qd mot' i spēali ē act' ill' mobil' i spē. et sic aliaris ē act' alterabilis fm qd alterabile. et edificatio est actus edificabilis fm qd edificabile. et sic de alijs.

Queritur Verū actio et passio sunt mot' et utrū un' motus. Et arguit' ptra pntū qd nō qd mot' ē i reib' pntiam' et sic qritate qritate et ubi s' actō ē spēali pntialari et sicut passio qd actio et passio nō sunt mot'.

Dōm qd actio et passio accipiūt dupl' uno pntialari. i. sicut pntialari caput actionē et passionē et sic actio sit forma qd agit ab agente. et passio sit forma qd recipitur in patiens. et sic actio et passio sunt idē tūc motu etiā subaliē sūc essentialiē qd mot' ē for

ma pntialari amouēt sūc ab agente. et sic itē mot' est forma recepta i patiens. et cēpi grā calor aq est actō qd agit ab igne et passio qd recipit i aquā. et isto mō capiēdo actionē et passionē nō sūt distincta pntia s' sūt i eodē pntio cū motu sicut arguit argumētū. Alio' accipiūt actio et passio loyce. sicut loyce accipit actionē et passionem qd etiā pntialari res reales in pntio. et sic actio sit forma fm quā aliqōs formalit' dicitur agere et passio dicitur forma fm quā aliqōs dicitur formalit' pati. et sic actio et passio et mot' realit' et pntialari distinguūt. qd mot' ē de trib' pntis. sicut dicitur ē de actio et passio sūt distincta pntia ab alijs.

Arguit Pntialari ē magis aerifer realit' qd loyce. qd si loyce dicitur actionē et passionē eēt distincta etiā pntialari. Sed ea eēt distincta.

Dōm qd si actio capiāt fm unā significatōe tūc in actōe et passioe nō est minor distinctio apud pntialari qd apud loyce. s' h'c in noī' est equuocatio. qd actio accipit in alia accēpōe apud pntialari et apud loyce. et qd pntialari admittit qd in accēpōe actionis et passionis quas ponit loyce etiam actio et passio realit' distinguūt.

Querit Verū actio et passio sunt unus mot'. Dōm qd si actio et passio capiāt pntialari tūc sūt un' mot' essentialiē ad sic pntialari actio dicitur forma qd agit ab agente et passio dicitur forma qd recipit i passio. mot' dicitur forma qd pcedit ab eē ipso ad eē pntialari iuxta textū creto. p' dōm s' manifestū ē qd illa forma ē una nō essentialiē i uno motu. ex; si grā i cal' factōe ē idē calor nō qd pcedit ab igne. et qd recipit i aquā. et qd pcedit ab eē ipso ad esse pntialari. Est tūc pntialari qd actio et passio distinguūt formalit' ab inuicē. qd actio sit talē forma sub relatōe ad agēs. et passio sit talē forma sub relatōe ad patiens qd ē subiectū. et mot' sit talē forma pntialari sub relatōe ad emmū quē impfctē h' qd iste relatōes nō spectāt ad essentialiē actionis et passionis ul' mot'. id ē bñ dicitur est qd sunt idem essentialiē et sūt in uno pntialari.

Arguitur Si actio et passio sūt unus motus ergo nō distinguūt pntialari. pntialari tūc qd illā qd ueniūt un' tertio singulari essentialit' ueniūt et sūt eadē iter se. cū qd sic ē de actioe passioe et motu qd mot' actio et passio sūt unū nō qd nō distinguūt actio et passio pntialari. Dōm qd h' argumētū pbat qd actio et passio sūt idē sicut pntialari accipit ea et ut sic nō sūt distincta pntia et pntialari ē qd nō distinguūt pntialari. si tūc accipiāt loyce tūc distinguūt pntialari. et realit'

et dicitur quod si aliqua actio transiens quasi forma que est agendi principium transcat in aliquo exteriorius si quod obiectum actus est extra agens. ex epli gra. dominica actio est actio transiens quod est circa obiecta sicut ligna et lapides que sunt extra ipsum agens. si intelligit est actus immanens quod est circa obiectum salicet vlt. quod est in agere scilicet in anima secundum aristotile in secundo de anima homo enim intelligit secundum quod est in intellectu. Et que sequitur quod in omni actioe siue in manente siue transiente principio formale actus est seipsum in agere. hoc est actio nem esse in agere quous obiectum actus non sit semper in agere sicut obiectum actus transiens si forma que est principium agendi est in agente.

Queritur Ut motus sit aliqua res in natura per se non naturam. Dicendum quod motus capere dupliciter uno modo secundum suam substantiam et sic est in re natura per se naturam rationem que est forma fluens in motu. Alio modo accipitur quod ad esse motus quod consistit in successione prioris et posterioris et hoc modo non est a parte rei secundum si multat nisi per operationem intellectus. quod posteriori aduenire non est plus potest esse non natura sume prius esse posteriori.

Quoniam autem de natura

Postquam determinavit per se tractatu de motu huius in hoc secundo tractatu intendit determinare de infinito et primo ostendit quod ad naturale philosophum spectat determinare de infinito. et hoc per se et per signum. Et sic sciencia naturalis consistit circa magnitudines motuum et tempus quia ista sunt conditiones subiecti scilicet entis mobilis si in istis necesse est reperiri finem et infinitum quod ad naturale philosophum spectat determinare de infinito. Et quod posset aliquis dicere quod omne ens est finitum vel infinitum ergo de hoc spectat determinare ad metaphysicum que determinat de ente in quantum est. Et quod superpositum est falsum scilicet quod finitum vel infinitum conueniant omni enti quia sunt multa entia quibus nec conuenit finitum nec infinitum sicut punctus que nec est finitum nec infinitum nec passio nec possibilis quantitas. quod finitum et infinitum reperitur in quantitate. si punctum et passio si habent quantitates et sic esse finitum vel infinitum non querit esse.

Arguitur finitum et infinitum opponuntur preaditione ergo dicitur de quolibet ente quod inter preaditionem non est medium. Dicitur quod in finitum capere dupliciter. Uno modo negative secundum quod habet de infinito quod non est finitum et sic est verum quod finitum et infinitum dicitur de quolibet ente modo. si sic non accipit hic infinitum. Alio modo accipit infinitum partitue

secundum quod dicitur negatorem in subiecto apto nato. et sic finitum et infinitum referunt ad quantitates sicut ad primum subiectum et sic non habentia quantitates non prout dicitur finitum vel infinitum et sic capere hic infinitum.

Arguitur Metaphysicus determinat de infinito quod de deo que est formaliter infinitus ergo. Dicendum quod metaphysicus tractat de infinito formali si non de infinito materiali huius autem loquimur de infinito materiali quod inuenitur in rebus materialibus.

Arguitur Mathematicus habet de finibus et de magnitudinibus et de partibus magnitudinis. ergo de infinito quod infinitum est passio magnitudinis. Dicendum quod magnitudo accipit dupliciter. Uno modo secundum quod inuenitur in materia imaginabili. in materia accepta sub quantitate vlt. in ordine ad quantitates et sic magnitudo spectat ad rationem mathematicam et etiam infinitum quod mathematicum in suis demonstrationibus infinitum. Alio modo accipit magnitudo secundum quod inuenitur in materia sensibili et sic magnitudo spectat ad demonstrationem physicam.

Arguitur Infinitum non inuenitur in materia sensibili si solum in materia imaginabili. ergo physicus non habet determinare de infinito. Ans. per quod etiam habentia mathematica et insensibilia determinata sunt ad maximum et minimum. Dicendum quod materia sensibilis potest dupliciter accipi. Uno modo secundum quod reperitur in determinata specie rei naturalis et sic est verum quod sunt determinata ad maximum et ad minimum. Alio modo accipitur secundum eodem eodem corporeitate et sic etiam inuenitur in finitum in materia sensibili. et sic physicus habet determinare de infinito.

Signum autem quod.

Hic aristoteles probat idem a signo. et stat in hoc omnes philosophi qui tractauerunt de rebus naturalibus etiam tractauerunt de infinito. ex quo accipit argumentum probabile ab autoritate sapientium quod ad philosophum naturalem pertinet determinare de infinito.

Et omnes hic autem determinat de infinito et per se facit hoc per se opinionem propriam. Pro potest determinare omnium philosophorum de infinito. et vult quod omnes antiqui philosophi uenerunt in hoc quod posuerunt infinitum sicut principium entium. et hoc est verum de omnibus philosophis siue sint naturaliter locuti siue non. Dicitur tamen in hoc quod aliqui sunt in naturaliter locuti de infinito sicut pythagorici et platonem que ponebant infinitum esse quoddam per se ens et non esse actus aliquid que nature que ponebant numeros et quantitates esse substantias reas.

Arguitur Plato nōat in pmo phico
 taliter locuti ergo male dicitur hic qd sit innaturalis
 locutus. Dicitur qd plato non dicitur in naturalis
 locutus de rebz naturalibz qd ipse nō negabat mo-
 tum. s; dicitur innaturalis locutus de infinito. qd sc; at-
 tribuebat mathematicalia quo ad constitutōem
 ipsiis physicalibz. ponebat em̄ res phisicales ex nu-
 meris sicuti qd est oīno innaturalis loq; cū p̄m̄
 cipiū debeat ēē magis ens q̄ principiatū.

Preter quod pitha.

Hic ponit dñam inter pythagoricos et platonē
 de infinito. et primo qd ad pōnē. scdo qd ad radicem
 Quo ad pōnē dicit in duobz. qd pythagorici di-
 cebant infinitū ēē in sensibilibz et extra celū. sed
 plato posuit infinitū ēē extra sensibilia et nō celū
 Pythagoras dō sic p̄bauit suā pōnē. qd nās in
 quo repit infinitū est suba terū sensibilibz. cū ergo
 suba nō repit extra illud cū est suba g° oportet
 nām inuenire i sensibilibz et etiā infinitū. et qd sit
 extra celū sic p̄bauit. qd quicqd includit in alio est
 finitū. qd includēs finitū ipm̄ qd includit. g° illa q̄
 sunt infra celū sunt finita qd sunt in celo. g° oportet
 dicē qd infinitū sit extra celū. Plato at sic oī-
 debat suā pōnē. qd nās in quo inuenit infinitū
 etiā inuenit in p̄cis sepatis que nō sunt sensibi-
 lia sed intelligibilia. et qd nō extra celū sic p̄t. qd
 oīno nihil est extra celū. pmo p̄ce nō p̄t dici
 ēē extra celū fm̄ plōnē. qd extra importat locum
 si ergo p̄ce ēēnt extra celū ergo ēēnt in loco. sed
 fm̄ platonē p̄ce nūq; sunt ergo non pōt dici qd
 sunt extra celum.

Arguitur Dicitur primo celi qd sube separte
 sunt extra celū. g° extra celū ali-
 qd est. aīns p̄bat. qd ibi dicitur qd extra celū sunt en-
 tia optinā vitā ducentia. Dōm qd duple dicitur ali-
 quid ēē extra celū. Uno mō qd est extra creaturē
 tiam quēā primi celi et sic ē simple dōm qd nihil
 est extra celum. pmo sic sube separte sunt in celo.
 Alio mō dicitur aliqd ēē extra celū qd ē extra influen-
 tiā corpis celestis. et sic sube separte sunt extra ce-
 lū. qd tales sube nō recipiūt influentiā a celo sicut
 ista inferiora. et sic plato in hoc bñ dixit qd extra
 celum nihil est. nec tñ necesse ē qd extra sp̄ dicat lo-
 cū put plato voluit. sicut nec aī sp̄ dicat t̄pus. qd
 aī et extra p̄nt duple capi. Uno affirmatiue. et
 sic extra notat locū et aī t̄ps. Alio mō accipiunt
 negative fm̄ qd aī negat t̄ps et extra negat locū

et sic dicim; qd extra celū nihil est. et sicut dicimus
 qd aī institutionem mundi nihil est.

Et hi quidem in finitū

Hic p̄nt ponit dñam opionū antiquoz qd tū ad
 radicē infiniti. qd pythagorici ponit radicē in fini-
 ti ēē nām parē. s; plō posuit radicē infiniti ēē ma-
 gnū et pulū. p̄mū p̄bat rōe et signo. Rōe sic. qd qd
 includit in alio qd tū ē de se h; rōnē infiniti. qd qd
 cūq; claudit hoc t̄miat et finit. s; nās par includit
 sub impi. g° nās par qd tū est de se h; rōnē infiniti
 Minor p̄. qd duo nām impaēs claudit sub se vnū
 parē. Etiā nās parē diuisibilis s; addit; vnitati
 sit diuisibilis cū g° diuisibile icludat sub i diuisibi-
 li sic nās par includit sub impi. Signū qd ponit
 stat in hoc. qd viformitas spectat ad nām iparē.
 et difformitas ad nām parē. s; difformitas spectat
 ad rōnē infiniti. g° nās p est radicē infiniti. aīns p
 bat. qd accipiedo p̄mū nām qd ratū. s; vnū qd est qd
 dicit in vtrute lic; nō in actu et addendo primū
 nām iparē sc; ternariū sit iterū quadrat; s; quat-
 nariū. et si iterū capiat ille nās quadrat; et ad-
 dat ali; nās prim; imp sit iterū quadrat; et sic de
 inceps. s; ad dō nām parē nō sit quadrat;. Exē-
 pli grā. capiendo vnitatē cū pmo nūo impi. s; cū ter-
 nario hēē nās quadrat; qd quaternari; ē nās qua-
 drat;. Est em̄ nās quadrat; resultās ex nūo du s
 eto m se vt dicēdo bis duo. tert rīa. quat quatuor
 et sic de alijs. si g° accipiat vnitatē cū ternario sicut
 bis duo g° ē nās qd adrat;. Capiendo vltimus illū
 quadratū sc; quatuor cū primo nūo impi. s; qnq;
 habet ali; nās quadrat;. s; ix. qd ter rīa. et si vlti-
 mus capiat ille nās quadrat; sc; ix. cū alio nūo
 impi. p̄rio. s; vij. sit iterū nās quadrat; sc; xv. qd
 quat quatuor. Sed plō posuit radicē infiniti esse
 magnū et pulū. et hoc id qd magnū et pulū tenēt se
 ex p̄te materie s; materia de se ē indēminata et
 infinita ergo magnū et pulū sunt radicē infiniti

Arguitur Vnitatē nō est nās quadrat; qd
 nās quadrat; surgit ex vnitatē
 et et pmo nūo impi. s; ternario. Dōm qd dupliciē
 dicitur aliqd nās quadrat;. Uno mō fm̄ cēntiā. et sic
 vnitatē nō est nās quadrat; qd non resultat ex
 nūo ducto in se ex h; solū est p̄ncipiū nūeri. Alio
 mō dicitur aliqd nās quadrat; fm̄ vtrute. et sic etiam
 vnitatē p̄t dici nās quadrat;. qd est p̄ncipiū astru-
 tionis nūi quadrati. s; effectus semp cōmetur
 in suo principio vtrualitē. et sic nō solū nās qd rat;
 bus sed omnis nās p̄tinet in vnitatē vtrualitē

De natura autem om.

Hic phs ponit opinionēs phoz naturaliter loque-
tum de infinito et dicant naturaliter locuti. quia
nō dicebant infinitū ē substantiā alicui rei. sed
dicebāt infinitū ē accidens alicui nature. Exēpli
grā. qui ponebāt unū pncipiū materiale sicut tha-
les eradicus et dyogenes ponebāt hoc unū ē in-
finitū. et dyogenes ponebat aerē ē infinitū prin-
cipiū. Eradicus vero ignem infinitū et iterū qui
ponebant plura pncipia. quidā dicebant illa esse
infinita sicut nūm ut democritus posuit infinita cor-
pora aethalia sicut nūm que tamē dixit ipse esse
omni spēs et nature. sed differre solū in accidentib?
sed anaxagoras posuit illa pncipia ē diversarū
naturarum.

Ratōnabiliter autem

Postq̄ aresto. posuit opinionēs antiquoz de infi-
nito. Hic ponit quatuor in quibus oēs antiqui cō-
cordabāt. Quoz p̄mū est q̄ infinitū est pncipiū
unū et hoc probabāt. q̄ infinitū nō pōt ē stru-
ctura in rebus. vel ergo erit pncipiū vel pncipia-
tum sed nō pōt esse pncipiātū ergo est pncipiū
q̄ nō pōt ē pncipiātū sic pbāt. q̄ qd est pnci-
piātum habet pncipiū qd habet pncipiū nō est
infinitū. Sed est cōsiderandū q̄ istud argumen-
tum pcedit sicut fallaciā equocationis q̄ qn dicit q̄
omne pncipiātū habet pncipiū hoc est verum de
pncipio essendi sicut duratiōis. et qn addit qd h̄
pncipiū nō ē infinitū. ibi capie pncipiū p pncipio
magnitudinis. q̄ sic om̄ ē si aliqd nō habet pnci-
piū magnitudinis hoc est infinitū. vñ si est aliqd
lignū infinitū a deo creatum hoc lignum haberet
pncipiū effectiū s; deū qui ipm̄ produxisset sed
nō haberet pncipiū magnitudinis. q̄ si sic tūc ha-
beret terminū sue quantitatē et p consequēs nō
esset infinitum.

Amplius autem et.

Consequēter aresto. ponit secundam conditionē quam
phi attribuebāt infinito. et est q̄ infinitū est inge-
nētū et incorruptibile. et hoc pbabāt. quicq̄ nō ha-
bet pncipiū nec finē est ingenētū et incorruptibile
q̄ ingenētū necessario habet pncipiū. et corruptibile
le necessario habet finē. sed infinitū nō habet pnci-
piū nec finē. q̄ tunc esset finētū. Hic etiā patet q̄
equoce utunt pncipio et fine. q̄ infinitū nō habet
pncipiū magnitudinis sed bene duratiōis. sed in-

genitū nō habet pncipiū duratiōis quāvis posset
habere pncipiū magnitudinis.

Et continere omnia.

Hic ponit terciā conditionē et est ista q̄ infinitū
continet et gubernat oia. q̄ continet pbāt. quia
nihil pōt ē extra infinitū. si em̄ esset aliqd extra
infinitū tunc et illa pte infinitū ē. et finētū q̄ ibi
haberet terminū. q̄ gubernat pbāt. q̄ de tōe pnci-
piū est gubernare in quo iterū desererit antiqui
quia gubernare nō est de tōne pncipiū materialis
de quo ipsi loquebant. sed est de tōe pncipiū effici-
entis quod pncipiū est infinitū formale. De ergo
q̄ antiqui fuerūt decepi q̄ nō nouerūt diuinitatem
inter genera causarū. hoc em̄ qd attriduisent pnci-
pio efficiēti attribuerūt pncipio materiali que
tamen valde multū distat. quia pncipiū efficiēs
sicut q̄ h̄mōi est pfectū et in actu. sed pncipiū ma-
teriale sicut q̄ h̄mōi est in potentia et nō in actu.

Et hoc esse diuinum.

Hic ponit quartā conditionem infiniti et est q̄
infinitū est aliquid diuinū et hoc pbabāt q̄ hoc
est diuinū qd ē ingenētū et immortale gubernans
omnia. sed prius dictum ē q̄ infinitum ē h̄mōi. et
ergo est quoddā diuinū.

Queritur.

Utum iste conditiones da-
te ab antiquis sint bñ assi-
gnate. Dōm q̄ infinitū capie dupl̄. Uno mō-
do pro infinito materiali. et sic iste conditiones date
de infinito nō cōueniūt sibi. Cuius tō est. q̄ hoc infi-
nitū sicut q̄ h̄mōi spectat ad imperfectionem q̄ dicit
aresto. q̄ habet rōnem imperfecti et partis. sed iste
conditiones spectat ad aliquā pfectionē. ergo nō
possunt conuenire infinito materiali. Alio modo
capie infinitū p infinito formali. et illi cōueniūt
omnes conditiones date ab antiquis. hoc em̄ ē pnci-
piū rerum cū imperfectiora dependēt a pfectis.
et deus ē ens pfectissimū ergo omnia alia depen-
dēt ab ipso. Item secōdo tale pfectissimū qd ē ma-
xime in actu nō pōt ē. se generabile. quia genera-
bile habet materiam sed hoc p̄mū ens nō habet
materiam cū sit ens simpliciter in actu. Item ter-
tio. quicquid est generabile dependet ab alio quia
a generante. sed p̄mū ens simpliciter non depen-
det ab alio ergo nō est generabile. Item quarto
quia hoc infinitū p̄net omnia effectiue. quia est
causa omnū rerū. quāvis nō localiter sicut infini-
tum materiale. et quia continere omnia effectiue

illud p̄mū a nōt unūlo dicitur
p̄ de q̄ 2 p̄ p̄mū et h̄mōi
et de 2 cōsequētibus

no p̄mūlo dicitur
p̄ de q̄ 2 p̄ p̄mū et h̄mōi
et de 2 cōsequētibus

no p̄mūlo dicitur
p̄ de q̄ 2 p̄ p̄mū et h̄mōi
et de 2 cōsequētibus

quia est causa oim rerum quibus non localiter si-
tur in finitū materiale et quia cōtere oia effe-
ctiue est gubernare sic bene addit q omnia gub-
nat. Et si sic sequitur quarta cōditio q est aliq-
d diuini q ex hoc q habet vniuersalem puidē-
tiam oim rerum imponit hoc nomē deus.

Arguitur Nō est aliquis effectus infi-
nitus ergo nō est aliqua cō-
ditio. Ans patet quia omne creatū est finitū
sed ois effectus est creatus ergo rē. Dicendū
q est duplex effectus. Quidā est effectus cause
agentis p naturam et tūc est vey q si causa est
in finita effectus erit infinitus. Alius est effectus
procedens ex causa agente p intellectum et tūc po-
test esse cō infinita et tū effectus finitus. q tal
causa nō pducit effectū sicut potest s sicut vult

Arguitur Si primū principū sit in
finitū ergo mouet in non
tpe quia stus eius est infinita. Dm q duplex ē
agens infinitū aliq- ei est agēs infinitū fm na-
turam et sic est vey q tale agens infinitū agit i
nō tpe vt patet in octauo libro huius. Aliud est
agens quod agit p voluntatem et intellectū. et nō
oportet tale agens agere in nō tpe q tale agēs
nō agit iuxta extrēmū posse sed iuxta dictamen-
tū sue sapientiē. si aut agens naturale esset infini-
tū hoc ager iuxta extrēmū posse et p sequens
improporcionabiliter ageret cū agente finito sed
agens finitū mouet sem p in tpe ergo tale agens
infinitū moueret in nō tpe

Arguitur Infinitum habet eōm ma-
terie et potentie ergo nō pe-
dit q infinitum cōueniat pmo enti. Dicen-
dum q ille cōditōes s; habet rationē ptis et im-
pfecti potētie et materie sunt cōditōnes infini-
tatis materiali accepti sicut hegramaticē. sed iste cō-
ditōnes hic enumerare zueiūt infinito formalē
quod habet omnino oppositas cōditōes. q hoc ē
maxime in actu et pfectum.

Esse autem aliquid.

Postq̄ Aresto. dēterminauit de infinito fm opinio-
nē alioz. sequentter dēminat de infinito fm opi-
nionē ppriam. et pmo dēminat de infinito an est
Secdo quid est. Circa primū ponit quāz ratōnes
ad pbandū q infinitū est. et postea ponit ratio-
nes ad pbandū q infinitū nō est. Prima ratō
ad pbandū infinitū esse ē ista. tps ē infinitū. q̄
s; sicut et s; se erit. s; tēpus ē ergo infinitum est.

Et ex magnitudinib;

Secūda rō est ista. magnitudo est diuisibilis i in-
finitū. et mathematici in suis demōstrationibus
vctur infinito dicentes sic linea infinita. sed sci-
entia mathematicalis nō est de falso. ergo vctum
est q infinitum est.

Amplius sic utiq;

Tertia ratō stat in hoc. generatōnes sunt per-
petue ergo oportet ponere materiam infinitā ex
qua fit generatō. ergo infinitū est. nā tenet q̄
in omni generatōe oportet accipere aliquāz ptem
materie si ergo materia nō esset infinita tūc q̄
q̄ nō esset materia p generatōibus. et sic cessa-
ret generatō q nō possit capi ps materie

Amplius includendo

Hic ponit quarta ratō et est ista de ratōe corpis
finiti dicitur esse q claudatur in alio. Detur es-
go aliquod corpus vel hoc est finitum vel infini-
tū si infinitū haberet ppositum. si finitū ergo oportet
q includatur in alio. Vel ergo illud aliud cor-
pus includitur in alio vel nō. si semp corpa iclu-
dantur et includant se in infinitum tūc erit infi-
nita corpa multitudine et sic est infinitum. Vel de
vemi ad vni quod includit et nō includitur tūc
hoc erit infinitum q nō clauditur in alio

Maxime at et magis

Hic ponitur quāta ratō que maxime inducit an-
tiquos ad credendū q infinitum est. et stat in hō.
intellectus siue ymaginatio que ipsi idem crede-
bāt nūq̄ deficiat scilicet de suo indicō. quia quicq̄
apparet est vey fm a nequos sicut patet p phm
quarto metaphisicē. sed ymaginatio potest app-
hendere infinitum ergo infinitum est. Minor pro-
batur ex tribus. primo ex numero. q non potest
tātus numerus dari quin possit dari maior fm
ymaginatonem. Secundo ex magnitudine quia
data quacūq; magnitudine potest dari maior
fm ymaginatonem. Tertio ex spacio quod est ex-
tra celum. quia pythagorici ymaginabantur q
extra celum esset infinitum spaciū.

Infinitum autem.

Hic prosequitur aresto. de tertia pbatōne que ē
de spacio infinito extra celum. et vult q si extra
celum sit spaciū infinitum tūc extra celum esse

corpus infinitum quod probat duabus rationibus. Prima stat in hoc quod spatium extra celum existens est secundum se uniformiter et unum rationis ergo non erit maior ratio quare in una parte illius spatij erit corpus quam in alia. sed invenimus quod in una parte spatij est corpus quia in universo scilicet mundo ergo etiam in alia parte spatij erit corpus quod etiam erit mundus: quia non est maior ratio de una parte quam in illa sit corpus quam de alia et sic erit infinita mundi si illud spatium erit infinitum.

Similiter autem et si va.

Hic ponit secundam rationem et stat in hoc si infinitum spatium est extra celum vel illud est plenum vel vacuum. Si plenum tunc est actu aliquod corpus infinitum. si autem est vacuum ergo est ibi locus infinitus possibilis repleri corpore. Sed in preteritis non differunt contingere id est posse et esse. Si ergo potest ibi esse infinitum corpus ergo actu est ibi infinitum corpus.

Queritur Verum esse et posse differant in preteritis. Dicendum quod hoc verbum differere potest capi dupliciter. Uno modo proprie prout id est est quod differentiam habere. et sic solum in primo ente non differunt esse et posse. sed in omnibus rebus creatis differunt esse et posse. quia nulla creatura habet esse a se sed ab alio. et per hoc quod habet esse ab alio sic distinguitur ab eius essentia. quam intelligitur habere a se et per se. Alio modo accipitur differere prout est id est distare. et sic iterum distinguendum est quia est duplex distantia. quedam est secundum eternitatem. et sic iterum in omnibus rebus creatis differunt posse et esse. quia ab eterno creatum poterat esse creatum et tamen de facto non fuit creatum ab eterno sed in tempore id est in principio temporis condita est. Alia est distantia secundum tempus. de qua hic loquimur. et tunc est distinguendum de preteritis. quia duplicia sunt preterita. quedam sunt perpetua imperfecta sicut anime rationales que naturaliter sunt preterita corporum. et talia preterita etiam distant ab esse secundum tempus. quia in aliquo tempore potest anima rationalis creari a deo que tunc non creatur a deo. sed in alia parte temporis. Alia sunt preterita perfecta. et sic est distinguendum de posse. quia est duplex posse scilicet posse accidentale et centrale. Si intelligitur de posse ad esse accidentale. tunc iterum posse distat ab esse in tempore. quia substantie separate que sunt perfecte perpetua posse sunt in se suscipere aliquas

formas accidentales sicut aliquas novas illuminationes quas primo non habebant et tales illuminationes attenduntur penes aliquid accidentale. Vel intelligitur de posse centrale et sic posse non distat ab esse nec in corporalibus nec in incorporeis preteritis et sic loquitur aristoteles hic quia hoc spatium extra celum est preteritum et perfectum. et ideo posse et esse sunt simul producta et sic posse non precedit esse.

Habet autem dubitatio.

Hic aristoteles disputat de eternitate illius quod dictum est et intendit probare quod non est aliquod infinitum. et primo ostendit illam questionem esse dubitabilem. Secundo ponit acceptiones infiniti. et tertio ex his probat infinitum non esse. et hoc ideo facit ne aliter videretur quod rationes predictae probantes infinitum esse concluderent omnino verum. Probat ergo quod ista questio an infinitum est sit multum dubitabilis et hoc sic quia tam ponentes infinitum esse id est sustentantes questionem affirmative quam ponentes infinitum non esse. sustentantes questionem negative inveniunt multa media. et inveniunt per multas rationes ad utramque partem. Etiam aliqui dubitabant de infinito an sit substantia vel accidentis. et sic multe dubitationes accidunt in isto tractatu de infinito.

Primum igitur. Hic ponit secundum se acceptiones infiniti et primo proponit acceptiones. secundo divisiones. Circa primum vult quod infinitum capitur tripliciter. In primo modo negative sive contradictionis et tunc dicitur infinitum quod non est de genere transibilibus sicut punctum. vel forma substantialis dicitur infinitum. quia secundum quod huiusmodi non habent quantitatem. Secundo accipitur infinitum privative. et tunc dicitur infinitum quod est male et difficulter transibile. quia tamen sit de genere transibilibus quia habet in se quantitatem. et sic profunditas maris dicitur infinitum vel via ad indiam vel alia longa distantia. Tertio modo accipitur infinitum contrarie. et tunc dicitur infinitum quod est de genere transibilibus. quia habet quantitatem. sed tamen hoc non habet transitum sive finem. et sic quantitas extensa sine termino dicitur infinita. et isto tertio modo proprie dicitur infinitum. Istud enim infinitum tertio modo habet quandam eternitatem ad hoc quod transcat sive finem. quod scilicet habet quantitatem sine termino.

Amplius infinitum est.

Hic ponit diuisionē infiniti et est q̄ infinitū q̄ q̄
 s̄ p̄ appositionem t̄m̄ sicut in numeris. q̄ numerus
 crescit in infinitū ex additōe unitatū. Alio s̄ infini-
 tū p̄ diuisionem t̄m̄ sicut in magnitudinib⁹ que
 diuidunt in infinitū. Tercio mō s̄ infinitū utroq̄
 mō. s̄ tā fm̄ diuisionē q̄ fm̄ appositionem. sicut in
 tpe q̄ tps est numer⁹ et cū hoc est quātitas. xi-
 nua. et ea ergo rōe qua est numer⁹ est infinitum
 fm̄ appōnem. et ea rōe qua est continuū est infi-
 nitum fm̄ diuisionem.

Separatū quidē igit̄

Hic facit ratiō q̄ dicit̄ e. l. s. pbando infinitū nō
 ē. et circa hoc p̄mo excludit op̄mōes aliorū. pla-
 tonis q̄ innaturaliter locutus est de infinito ponē
 do s̄ infinitū subam̄ tē r̄ p̄ se subsistēs. Secō
 excludit op̄mōes naturāle loquentiū dicentiū
 infinitū esse accēs alicui nature. Circa p̄mū ponit
 tres rōnes phisicas et duas loptas. p̄ma rō stat
 in hoc. Si infinitū est separatū vel ergo habet in se
 aliquā quantitātē vel nō. si nō habet in se aliquā
 quantitātē tūc nō erit aliq̄ infinitū pp̄ie. et rō
 mō. s̄ de quo t̄m̄ hic querit̄ sed erit for̄a infinitū
 p̄mo mō. s̄ infinitū negatiue. vel habet in se quan-
 titātē r̄ p̄ illā mēt̄ ei infinitū. tūc infinitū nō pōt
 esse p̄ncipiū sicut t̄m̄ ipsi ponebāt. q̄ p̄ncipiū nō d̄
 habere eē p̄ aliud. q̄ si sic tūc ip̄m̄ esset p̄ncipiū.

Amplius quō contin.

Hic ponit scōdam rōem et stat in hoc. Passio vel
 pp̄ietas nō p̄t e. se plus sepata vel sepabilis q̄
 subiectū. q̄ d̄ rōe passiois est q̄ infit̄ subiecto. hoc
 autē nō est de rōe subiecti. s̄ infinitū est passio ma-
 gnitudinis que nō est sepata sed in suba. ergo nō
 p̄t dici q̄ infinitū sit separatū siue p̄ se existens.

Manifestum est autē.

Hic ponit tertia rō que cludit duo incōuenientia
 quorū p̄mū est. si infinitū est substantia et p̄nci-
 piū tunc sequit̄ q̄ idem erit infinitū et esse infiniti
 i. essentia et eē erit eadem in infinito. sequela p̄t
 q̄ hoc est de rōe p̄ncipiū q̄ in ip̄o idem sine e. sen-
 tia et eē sicut p̄t de deo q̄ est p̄mū p̄ncipiū. Se-
 cundū incōueniēs est. q̄a v̄l h̄ infinitū ē partibile. i.
 diuisibile vel indiuisibile. si est partibile ergo quilibet
 ps̄ eius erit infinita q̄ sic patet. q̄a q̄libet ps̄ sub-
 stantie est substantia s̄ infinitū fm̄ antiquos est
 suba. ergo quilibet ps̄ infiniti erit infinita. s̄ hoc ē
 impossibile. q̄ tūc aliq̄ infinitum constitueret ex

pluribus infinitis q̄ nō pōt dici. q̄ vnum infinitū
 occupat omnia sic. nō potest dici q̄ aliquod totum
 q̄titatiū cōstituat̄ ex pluribus infinitis. vel est
 impribile et sic nō erit infinitum pp̄ie acceptum
 t̄m̄ nō s̄ quod hic est ad p̄positum.

Ratiōnabiliter quidē

Consequēter aresto. re pbat op̄mōnem p̄horū na-
 turali loquentiū d̄ infinito et p̄mo facit hoc p̄ rati-
 ones loptas. deinde p̄ ratiōes phisicas. Prima rō
 stat in hoc de ratiōe corporis est q̄ sit dēminatū
 sup̄ficiē. de ratiōe sup̄ficiē est q̄ sit dēminata du-
 abus lineis. de ratiōe linearum est q̄ sit dēminata
 ex duobus p̄ncipiis sicut p̄t̄ ex diffinitōibus corū
 Tūc sic arguit̄. Nullum dēminatū est infinitum s̄
 omnis q̄t̄is continua est terminata. ergo r̄.

Ac uero nec numerus.

Hic ponitur secunda ratiō que principalit̄ procedit
 de numero r̄ stat in hoc. nullum numerabile est in-
 finitum sed omnis numerus est numerabilis. et
 ergo null⁹ numerus est infinitus maior patet q̄ om-
 ne numerabile potest numerando p̄t̄siri sed q̄
 p̄t̄siri nō est infinitū q̄ infinitū nō h̄ cōmū

Arguitur

Iste ratiōes sunt phisice et
 ergo male dicit̄ est q̄ sunt lo-
 p̄t̄. Alio patet quia sunt de infinito quod ē passio
 phisica. Dōm q̄ aliqua ratiō potest dici lopta
 dupliciter vel phisica. Uno modo q̄t̄m̄ ad o b̄iet-
 tum de quo ē demonstratio vel probatio et sic iste
 ratiōes sunt phisice quia sunt de infinito quod ē
 passio phisica. Alio modo accipiunt̄ tales rōnes
 quo ad modum demonstrandi vel quo ad modum
 p̄cedendi et sic sunt lopt̄. et hoc p̄t̄er duo p̄mo
 p̄t̄er formam quā p̄ditur a diffinitōe ad di-
 finitum scōdo p̄t̄er materiam quā mediū arguē-
 di in istis est diffinitō rōis que fuit cōiter conce-
 ssa ab antiquis quibus nō ab oibus q̄ illi q̄ ponebau-
 corpus infinitū nō habebant istā diffinitōem con-
 cedere q̄ corp⁹ terminat̄ duab⁹ sup̄ficiēb⁹

Phisice autem magis

Hic phisice ostendit ex p̄ncipiis scientie naturalis q̄
 nō est aliq̄ corpus sensibile actu infinitū et in il-
 la p̄batione supponit̄ ē duo. P̄mū est q̄ elemēta
 sunt finita in magnitudine. Secōm q̄ celū sit de na-
 tura quatuor elementorū q̄ t̄m̄ aresto. p̄mo celū
 re pbat. Sed ponit̄ sanctus thomas ratiōnem isti-
 us diuersitatis. q̄ de cōsuetudine aresto est q̄ vna

Tercius.

huc opinionibus aliorum etiam falsis dicitur veniat ad
aptum locum reprobationis talium opinionum. si aptus
locus ad reprobandum quod celum distinguit ab elementis
est in libro de celo. et sic videtur hic illa opinio usque
ad illum locum et ex illo etiam potest solui que a aristotele in
predicationibus videtur falsa opinio antiquorum de loco
quod si nondum venit ad locum reprobationis que locus est in
quarto philosophorum. Ponit ergo talem eodem nam si esse
aliquid corpus actu infinitum vel illud esse simplex
vel compositum non compositum siue mixtum quod si sic vel
vnum elementorum illud mixtum constituens esset infini-
tum et alia finita et si sic tunc hoc vnum elementum
destrueret omnia alia elementa in illo mixto quod videtur
sequitur subam rei cum ergo talis res sit infinita etiam
am habet virtutem infinitam et sic excederet virtutem
vniuersalem finiti. Vel quodlibet elementorum illud mix-
tum constituentium esset infinitum sed hoc iterum non est
possibile quod de eodem corpore infinitum est quod habeat tres
dimensiones infinitas. Hi ergo propter vnum infini-
tum continent alia infinita tunc corpora penetrarent se quod
est impossibile primo vnum infinitum occupat omnia et
sic non potest aliquid infinitum esse preter vnum.
Nec potest dici quod illud corpus sit simplex quia tunc
hoc corpus videtur conuertisset omnia alia corpora in sui na-
turam et hoc est verum supponendo quod tale corpus
esset elementum quia elementa sunt adiuuata in co-
traria et contraria sunt apta uata agere in sem-
uicem cum ergo tale elementum infinitum haberet actio-
nem sic omnia conuerteret in sui naturam et eodem modo
dicendum est si ponatur vapor infinitus. ponatur enim
antiqui corpus medium infinitum inter elementa
quod esset subtilius aqua et grossius aere. Et cir-
ca hoc reprobandum aristotele duo facit primo probat quod
hoc non potest esse infinitum sicut dictum est sed
quod etiam tale corpus nullo modo est ponendum
et hoc probat sic quia vnumquodque componitur ex his
in que resoluuntur sed mixta non resoluuntur in vapo-
rem sed in quatuor elementa ergo etiam mixta non
componuntur ex vapore sed ex quatuor elementis.

Arguitur dicitur quod illud corpus infinitum sit
valde pure virtutis. et quod non potest
corrumperet corpora que sunt magne virtutis sicut si sit
terra infinita que est pure virtutis non posset talis ter-
ra corrumpere finitum ignem ergo etc. Dicitur quod quia
nis comparando corpora adiuuata in eandem virtuta-
tem vnum corpus habeat magna virtutem in ordine
ad aliud tamen infinitum corpus que tunc pure virtus
eis sit excedit quacumque virtutem corporis finiti. et hoc
iterum quia quilibet pars corporis infiniti habet in se alia

quam virtutem ergo totum corpus infinitum habet infi-
nitam virtutem in se. sed nullum corpus finitum habet
infinitam virtutem. et sic corpus infinitum excedit
in proportionabiliter in virtute corpus finitum.

oportet autem de oi

Hic aristotele dicit absque suppositionibus predictis quod
non potest esse aliquid corpus sensibile actu infinitum. et
hoc ostendit quatuor rationibus. Circa prima patet tri-
ta. primum est quod omne corpus naturale habet na-
turalem aptitudinem ad hoc quod sit in aliquo loco cu-
ius ratio est quia locus est naturalis passio corpo-
rum et conseruatur aliquid in suo loco. secundum est quod
naturaliter quilibet corpori conuenit aliquis locus
eorum locorum qui sunt. et hoc ideo quia nisi sic non
haberet motum naturalem. Tercium est idem est locus
naturalis totius et partis. et hoc ideo quia ratio est
natura totius et partis et sic in eodem loco conser-
uatur totum et pars. Istis premissis sic arguitur. Si
est aliquid corpus actu infinitum aut totum cor-
pus est tunc in se in suis partibus sicut si po-
neretur aqua infinita vel aer infinitus. aut est dissi-
miliu specierum in suis partibus sicut si diceretur
quod vnum est finitum quia habet multa corpora
si dicatur primum tunc vel illud corpus quiescat vel
mouetur si quiescat ergo non potest moueri et sic
tolitur motus a rebus quia non est ratio que vna
pars totius corporis homogenei moueretur toto qui
est tunc cum totum et pars sunt vnius nature sicut
dictum est. Aut hoc corpus moueretur et sic nunquam
quiescat quia non est ratio quare vna pars quiescat
et non alia cum sint eiusdem nature et sic tollitur
motus vel quies quorum vtrumque est inconueniens
ens. Si dicatur secundum scilicet quod illud infinitum sit dis-
similiu primum secundum speciem hoc est inconueniens pro
duo. primo quia tunc hoc infinitum non erit ali-
quid vnum simpliciter sed solum erit aliquid vnum aggrega-
tione modo quo dicimus quod vnum est vnum
secundo quia vel ille partes dissimiles sunt finite secundum
numeros vel infinites si sunt finite secundum numeros tunc
non faciunt aliquid infinitum nisi vna pars sit infi-
nita et si sic tunc vna pars corrumpere alias partes vel
dictum est in priori ratione. vel ille partes sunt in-
finites secundum numerum et tunc loca etiam sunt infinita
et sic erunt plura infinita simul. Item principia
tertiū naturalium erunt infinita quod reprobatur est primo
huius non ergo potest dici quod sit ali-
quod corpus actu infinitum.

Anaxagoras autem.

Hic aristoteles inquit opinione anaxagore q̄ dicit
 infinitū quiescēt. et hoc id q̄ fulciet. i. sustenta. et
 seipm. et q̄ fulcit seipm ergo nō p̄t extra se mo-
 ueri. nō em̄ ē locus extra ipm̄ i. quē moueat. H̄
 istam opinionē anaxagore reprob̄t aristoteles. duab̄
 rōnib̄. Et p̄mo arguit q̄ta suā rōem q̄ ana-
 xagoras dixit infinitū quiescēt. q̄ infinitū ē ubi
 ap̄tū natū ē esse quasi dicit q̄cō quiescēt in ali-
 quo loco ē ap̄tū natū ē in illo loco m̄ q̄ quiescēt
 q̄ nō est v̄m̄salit̄ v̄tū q̄ aliq̄ quiescēt in ali-
 quo loco p̄ violentiā sicut lap̄ in colūna dēt̄
 et id oportet adhuc aliā cām adiungē q̄re in fini-
 tū quiescēt. Et simile ē de terra q̄ si terra esset in fini-
 ta tūc tota terra quiescēt in medio non solum ex
 ea rōe q̄ apta nata sit ibi quiescēt s̄ q̄ est gr̄uis
 sic etia anaxagoras habet vnam aliā cām ponē
 quare infinitū quiescēt. Secūda rō q̄ si totū id q̄
 cōstat q̄ manet in seipso q̄ sic esset dicendū de p̄-
 tibus q̄ est falsum. q̄ si tota terra esset in finita
 tūc tota terra quiescēt. s̄ nō oportet h̄ de q̄ aliter
 p̄t q̄ adhuc p̄tes p̄nt moueri.

Omnino autē manife

Secūda rō p̄ncipal̄ est oē corp̄ sensibilē siue na-
 turale habet grauitatē vel leuitatē. si habet gra-
 uitatē q̄ ferēt ad mediū si habet leuitatē ergo
 ferēt ad extremū sursum s̄ in infinito nō p̄t affig-
 nari mediū vel extremū q̄ ista sunt em̄ maḡtu-
 dinū q̄ nō p̄t dici q̄ sit aliq̄ corp̄ naturale in finitū

Arguitur.

Maior est falsa q̄ celum ē
 corpus naturale et in me
 est graue nec leue sicut patet p̄mo et quarto celi
 Solum em̄ clemēta sunt graua et leuia. Di-
 cendū q̄ aristoteles loq̄t in ista rōne s̄m̄ opinionēs
 antiq̄ qui ponebāt celum ē de nata quatuor
 elementor̄. et id ista rō tenet ac si celū ēē igne-
 um sicut ipsi volebāt q̄ ferēt sursum. Vel dōm̄
 q̄ aristoteles intelligit p̄ corp̄ sensibilē corp̄ cōagibile
 sicut loquit̄ de corp̄ sensibilē scōdo de generatōe.

Amplius omne cor.

Tercia rō talis ē oē corp̄ sensibilē ē in aliq̄ loco
 sed quibet locus habet in se aliq̄ d̄m̄a loci sc̄i
 licet sursum deorsum aut̄ retro dext̄r̄ aut̄ sinist̄r̄
 sed h̄m̄ōi d̄e nō p̄nt ēē in corp̄ infinito cum ali-
 bet d̄m̄a talis ip̄ortat aliq̄ terminū qui rep̄u-
 gnat infinito.

Arguitur.

Celum nō ē in loco q̄ non
 omne corp̄ sensibilē ē in loco

It̄ sup̄p̄m̄ s̄ nā corp̄ d̄m̄a s̄ loq̄ ē nā cōm̄

Dōm q̄ dupl̄e aliq̄ ē in loco. Vno mō q̄ ac-
 c̄ribit̄ loco. et sic celū nō ē in loco. Alio mō ali-
 quid ē in loco q̄ eius p̄tes de mināt aliqua d̄m̄a
 loci. et eo mō etiā celū ē in loco q̄ vna p̄s i. celo ē
 sursum alia deorsum alia aut̄ et alia retro r̄c̄is

Simpliciter autem.

Quarta rō ad idē stat in hoc si ip̄ossible ē esse
 locū infinitū q̄ ip̄ossible ē esse corp̄ infinitū cū
 oē corp̄ sit in loco. sed ip̄ossible ē locū ēē in finitū
 q̄ p̄bat q̄ hec duo sequūt̄ se sc̄z ēē in loco r̄ ēē
 in aliq̄ loco sicut ēē quāritatē et aliqua q̄ritatē
 sed ip̄ossible ē aliq̄ locū ēē in finitū q̄ nec loc̄
 sursum nec loc̄ deorsum p̄t ēē in finitū q̄ sursum
 et deorsum ip̄ortat d̄m̄natos t̄m̄os. Et isto
 textu solet elici ista autoritas. Nihil ē in genere
 quin sit in aliqua suā sp̄z. sicut hic d̄t aristoteles.
 q̄ nihil est in loco q̄n̄ sit in aliquo loco.

Quod quidē igitur.

Postq̄ aristoteles posuit rōes ad verāq̄ p̄tē de ēē in
 finitū hic d̄m̄nat iā veritatē. et p̄mo de hoc an
 infinitū ē scōdo quid est. d̄t q̄ aristoteles q̄ ex sup̄iori-
 bus quodāms̄ manifestū ē q̄ infinitū quodāms̄
 est et quodāms̄ nō est. q̄a si dicat̄ simple in finitū
 tū nō esse tūc t̄p̄s habebit p̄ncipiū et finē q̄ ē
 ip̄ossible sup̄posita m̄di cōmitatē. et s̄ile maḡ-
 ḡtudo nō erit inuisibil̄ in infinitū ergo sequit̄
 q̄ infinitū quodāmodo est.

Dicitur igitur esse ali

Hic ponit aristoteles quō infinitū ē. et vult q̄ infini-
 tū nō ē in actu sicut p̄bat̄ vlt̄e rōes s̄ est in
 pot̄tia. Et hoc p̄bat̄ q̄ infinitū de q̄ hic loq̄m̄ur
 inuenit̄ in p̄m̄is s̄m̄ diuisionē r̄ i. numeris s̄m̄
 app̄ositōem s̄ manifestū ē q̄ in ill̄ inuenit̄ infini-
 tū in pot̄tia q̄ nō ē aliq̄ numer̄ actu infinitus
 q̄ tūc nō ēē numer̄ rep̄ugnat em̄ q̄ numeratū
 sit infinitū. s̄ numer̄ d̄t p̄ resp̄m̄ ad numeratū
 It̄p̄ vlt̄ima v̄itas cōmitatē numer̄ q̄ nō est in
 finitū. H̄c nō ē magnitudo infinita s̄m̄ acū sed
 solū s̄m̄ potentiam.

Non oportet autem.

Hic vlt̄ius exp̄onit̄ a. quod dixit sc̄z q̄ ē infinitū
 in pot̄tia q̄ posset quis sic arguē si infinitū ē in po-
 t̄tia q̄ q̄n̄q̄ aliq̄ infinitum erit in actu q̄ fru-
 stra ē pot̄tia q̄ nō reducit̄ ad actū. Et aristoteles q̄
 dupl̄e aliq̄ est in pot̄tia. Vno mō aliq̄ est in

*Infinitum est in se
vel secundum quod est
in se infinitum*
*Infinitum est in se
vel secundum quod est
in se infinitum*
*Infinitum est in se
vel secundum quod est
in se infinitum*
*Infinitum est in se
vel secundum quod est
in se infinitum*

Tercius.

potia ad actum ipsam sicut est de potentia statua. quod est
pot fieri perfecta et completa actum statua. et eo modo infini-
tium non est in potentia. Alio modo aliud est in potentia ad actum
imperfectum quod existit in alio fieri et non in se esse. et
sic infinitum est ens in potentia reducibile ad actum imper-
fectum quod infinitum nunquam est totum sibi. et una pars accipit
per aliam sicut pars in divisione continua in hanc divisione
non accipit partes infinite sibi successive dividit in
infinitum. Et in textu ponit sicut de ludis agonali-
scilicet in olipo. in tali more quod ludus dicitur tunc est in
actu quod aliq. pars illorum ludorum proficit et aliq. pars est
veritura. Et per istud solum arguitur sensum quod non
est quod potest reduci ad actum perfectum et perfectum
sibi sufficit quod ducatur ad actum perfectum sibi proportio
natum. Et idem buridanus sic ista propositionem exponit
continuum est divisibile in infinitum. Continuum dividit
in has et in has partes et sic de alijs et non de sic
exponitur continuum est divisibile in infinitum.

Aliter autem et in te.

Postquam aristoteles dicit an sit infinitum in potentia.
Contra ostendit in quibus exponit infinitum et vult quod in rei
bus scilicet in epe in generatione hominum et in divisione
magnitudinum. Demum potest argumentum et dicitur in
ter ista infinita. Cuiusmodi est quod in oibus istis iue-
nit infinitum accipiendo aliqd. per aliud secundum quadam
successione et id est quod actu suscipit est per finitum. sed
infinitas sit in illo quod per aliquam successione.

Arguatur. Continuum est ens infinitum et est
et aliqd. permanentes quod si sumit
esse est infinitum secundum aliquam successione. Demum quod
continuum ita potest dupliciter. Uno modo secundum illas partes quas
actualiter habet et sic continuum est aliqd. permanentes et non est
in continuo infinitas. Alio modo accipit continuum secundum suc-
cessiva divisione in partes eiusdem proportionis et sic con-
tinuum est aliqd. successivum et sic secundum hoc invenitur in
finitum in continuis.

Sed in magnitudini

Hic ostendit dicitur istorum infinitorum et stat in hoc quod ille
partes secundum quas sumit infinitas in epe sit se habere
quod nulla earum manent. si ille partes secundum quas sumit in
finitum in generatione hominum sic se habere quod aliq. manent
et aliq. non manent quod aliq. homines sunt et aliq. sue-
rit. si in divisione magnitudinum omnes partes secundum quas
sumitur infinitum manent.

Quod autem secundum

Hic potest argumentum in infinitum in magnitudini

bus secundum divisionem et in numeris secundum oppositorem
Et est ista argumentum quod verobique infinitum accipitur
secundum potentiam et dicitur in oppositorem magnitudi-
num non excedit quicquam magnitudo data quod als esse
actu infinitum. si in divisione quicquam quicquam extra
die in minuendo quod non est ita pura magnitudo quam vite
eius dividat et quod sic est duplex infinitum et dicitur
opinionem platonis quod posuit infinitum ex parte materiae
ponens duo principia ex parte materiae. magnitudinem quod per
tinet ad additorem et quod quod per emet ad divisio-
nem videtur tamen quod plato solum usus fuit infinitum secundum
oppositorem quod posuit infinitum esse in numeris et in
numeris aliqd. crescit secundum oppositorem in infinitum.

Querit.

Querit sit aliqd. infinitum actu in
tempore nata. Demum quod infinitum
in potentia esse in tempore nata ex tertia probatur et quod per
grati de infinito in actu ad questionem igitur demum quod in
finitum caput dupliciter. Uno modo per infinito formali quod in
finitum est forma mentalis et acta nec ad materiam si-
cut sunt forme naturales nec ad esse specificum sicut
sunt sube separate. et eo modo dicitur et primum ens solum est
infinitum quod sic probatur hoc est infinitum quod in nullo est
concreto. si sicut iam dicitur est et latius in primo hoc per
nullo ens in nullo est concreto ergo est simple infinitum.
Et tale infinitum necesse est esse quod hoc est necessarium
esse ubi est de cetera rei quod cetera non separatur ab
eo et est cetera. si est de cetera et de cetera primi ens
seu primi cetera ergo primum ens necesse est esse. Item hoc in
finitum necesse est esse unum quod probatur dupliciter. primum quod in
possibile est per se subsistere et ipsam multiplicari. si istud
infinitum est per se subsistere et ipsam ergo non potest multi-
plicari. minor est manifesta maior pars quod omnes multi-
plicatio vel est individualis et per materiam vel est forma-
lis et specifica per dicitur quod primum ens et per se sub-
sistere sic non multiplicatur primo modo per materiam et quod est
summe ipsam non non multiplicatur secundo modo per dicitur
specificam quod sic multiplicatur hoc est plus imperium
quod dicitur adde perfectas illi cui addit. Secunda ratio ad
id est quod est summe ipsam non potest multiplicari. hoc est
summe ipsam ergo infinitum tale non potest multiplicari.
minor est non maior probatur si essent duo infinita for-
malia in actu tunc haberent aliquam dicitur adiunctis als
non essent duo. Illa ergo dicitur erit in uno et non in alio
Si ergo illa dicitur dicitur aliquam perfectas tunc in uno est
aliqua perfectas quod non est in alio ergo unum non est summe per
se. Vel talis dicitur est perfectionem et tunc unum erit
imperfectum et sic non erit infinitum formale. Alio modo acci-
pit infinitum per infinito materiali et hoc potest capi dupliciter
Uno modo significatur grammaticum et sic est in discretis non tot

*Condit quod in dicitur dicitur
In dicitur quod quatuor homines
In dicitur quod quatuor homines*

Handwritten marginal notes at the top of the page, including 'De 202', 'De 203', and 'De 204'.

Vertical marginal notes on the left side of the page.

Text block on the left side of the page, starting with 'quod plura et i...'

Queritur *Text block on the left side of the page, starting with 'An possibile sit aliq...'*

Arguitur *Text block on the right side of the page, starting with 'Infinite regie in...'*

Arguitur *Text block on the right side of the page, starting with 'Mathematici utiq...'*

Vertical marginal notes on the right side of the page.

terminū sicut corp⁹ terminat duab⁹ superficiebus superficies terminatur duabus lineis et linea duobus punctis.

Arguitur Quicquid dicitur generi etiam dicitur alicui speciei. si ergo dicitur in genere dicitur in alicui speciei. Quod dicitur dupliciter aliquid dicitur alicui generi. Uno modo quod ponitur actu. sicut est in genere et sic est verum quod quicquid dicitur generi etiam dicitur alicui speciei. Et hoc est quod genus non est in actu subsistendi nisi in speciebus. si ergo aliqua species subsistat sine actu in genere etiam debet esse in aliqua speciebus. Alio modo aliquid dicitur generi per non repugnare. si ergo non repugnat toti generi. et tunc non opponitur quod illud etiam dicitur alicui speciei et hoc illius est. quod aliquid per alicui repugnare sine ratione dicitur quod tunc non repugnat sibi sine ratione generis sicut est volatile repugnat aiali rationi. sed non repugnat aiali in genere. quod genus infinitum repugnat alicui magnitudinem accepte sine ratione dicitur ideo non per actu aliqua magnitudo est infinita.

Arguitur Quicquid contingit ab alio abstracti contingit alteri ad diuisionem contingit infinitas partes abstracti a magnitudine sine diuisione. et si ille partes addant alteri ei tunc fit infinitum in actu. Quod dicitur non est simile in diuisione magnitudinum et in appositione magnitudinum. quod in diuisione magnitudinum accipit infinitum sed in appositione magnitudinum non fit infinitum autem hoc est quod infinitum habet rationem potentie et materie sicut dicitur hic in textu quod ergo procedit ad diuisionem magnitudinum tunc procedit ad potentiam et ideo tunc proceditur ad infinitum sed quando proceditur in appositione magnitudinum tunc procedit a potentia ad actum. et ideo tunc non accipit infinitum.

Arguitur In diuisione magnitudinum non est processus in infinitum probatur quod magnitudo habet terminatas partes quibus acceptis non sunt alie partes accipiende sicut in ligno. et pedum illis. et pedibus acceptis non sunt accipiende alie partes quod tunc est finis. Quod dicitur quod magnitudo dupliciter diuiditur. Uno modo sine parte eiusdem quantitate. et sic non procedit in infinitum in diuisione quod dicitur prima pars et ultima. exempli gratia. si lignum decupedale diuidatur in. et pedalia non est processus in infinitum. Alio modo diuidit magnitudo sine parte eiusdem proportionis sicut quando diuiditur magnitudo in duas medietates. et iterum illa medietas in. et medietates et alia in. et medietas

tes. et sic fit processus in infinitum in diuisione. Dicitur autem iste processus eiusdem proportionis. quod omnes partes habent eandem proportionem ad totum a quo prime diuiditur sicut medium ad integrum vel sicut dimidium ad duplicem. et ideo non sunt partes eiusdem quantitate. quod partes posteriores sunt minores partibus sunt tamen eiusdem proportionis.

Arguitur Tempus et motus sunt infinita quod infinitum in actu. et quod motus fundatur in magnitudine ergo magnitudo erit actu infinita.

Quod dicitur quod motus et tempus habent infinitam potentiam sicut in successione partis et posterioris. et tunc non sequitur si illa sint infinita quod magnitudo erit infinita. quod magnitudo ex sui natura habet tunc esse sicut si ergo poneret magnitudo infinita tunc esset aliquid actu infinitum. sed ad hoc quod tempus et motus sunt infinita sequitur quod sit aliquid infinitum sine potentia.

Arguitur Numerus est potentia in infinitum quod dicitur potest reduci ad actum. Quod dicitur quod duplex est potentia sicut duplex est actus quod dicitur est potentia reducibilis ad actum completum et perfectum. et sic non est numerus in potentia infinitus. Alia est potentia reducibilis ad actum imperfectum sicut mixtum cum potentia quod actus consistit in fieri. et non in se esse. et sic numerus est infinitus in potentia. quod dicitur quod datus quicquid numero per datus maior numerus non tunc datus numerus actu infinitus. An valeat dicitur hoc est potentia albus et numerus est potentia infinitus quod hoc est potentia albus quod potentia potest reduci ad actum perfectum. si sic non est numerus potentia infinitus quod actu fiat quicquid infinitus si dicitur potentia infinitus quod si est aliquid ad diuisionem sicut partes numerorum sunt potentia infinita etiam in diuisione numerorum sed repugnat numerum habere infinitatem in actu.

Arguitur Infinitum est in rebus quod infinitum quantum ad partes quod si unum cōtationem in natura et reliqua erit in natura sicut patet in proprietatibus creationum. Quod dicitur quod infinitum capere dupliciter. Uno modo per infinitum naturalium in actu. et sic infinitum opponitur finitum contradictione. si non oportet si unum contradictionem oportet sit in natura quod etiam alter sit in natura. quod alter contradictionem non est. Alio modo accipit infinitum per infinitum in potentia et per se. et tunc etiam infinitum recipit in natura et tunc non opponitur per creationem si potest per se. et sic infinitum est in rebus sine potentia sicut dicitur est

Arguitur De infinito est scia ergo infinitum est. Consequenter probatur quod illud quod non est in actu non habet passio-

Handwritten notes at the top of the page, including the title 'Philicorum' and 'folio 111'.

Philicorum folio 111

mes ergo de illo qd nō ē in actu nō est facta. Quid
 tendū qd si capiat in finitū p infinito materiali in
 actu tūc infinitum nō est. nec habet diffinitōem qd
 rei sed solū quid nois. nec de ipso est facta: nra pprie
 sq qd est sed qd non est. Alio mō accipit infinitum
 p infinito in poia. et hoc mō finitū est suo modo
 sq i poia. et hoc habet passiones sue essentie coram
 deus pot: ff. facere finitū. Dōm qd vtz est infi
 nita fuita thegeamatic. qd non tot qn plura. f nō
 infinitum eadegeamaticē sq quātitate exten. am
 sine tmino. qd hoc iplicat eoradua dem sicut dōm fō.

Queritur Vtz iueniat infinitum in cō
 tinuis fm diuisionē: m et in
 numeris fm appositōem. Dōm qd sic qd sicut dī
 citur in textu. infinitum iuenit i rebu fm poiaz. r
 fm successione. f i numeris pē esse successua ad dī
 cō i infinitū fm tmino. r i pzius succ: sua diuifio
 fm tmino qd i eis iuenit infinitū de qd hic loqmur.

Arguitur In diuisione cōtinui deuenit
 ad minimū. et i appositōe nu
 meri deuenit ad maximū. ergo nō est infinitas i
 eis. Pzmiū patet i pzimo hui? ubi dictum est qd ē
 dare maximū et minimū i rebu. Dōm qd pzi
 tas pē capi dupliciter. Vno mō fm qd iuenitur i
 materia pmaginabili. et sic qritas pē ca. se. te. in i
 finitū loquendo de discreta qritate qd potest pē
 pmaginatōem se p fieri maior. Hic pē etiam
 qritas diuīdi i minus si est cōtinua. Alio mō ac
 cipitur qritas phisice fm qd habet relationem ad
 corpus phisicū et sic dicit aliqui qd infinitū nō iue
 nitur in qritate. sed hoc nō pē dici qd tūc infinitū
 non esset passio phisicalis et sic male tractabitur
 in phisica de infinito. Et ideo aliē dicentū est qd q
 ritas phisice accepta pē accipi dupliciter. Vno mo
 do fm rōnem generis sq fm rōnem corporeitatis r
 sic infinitū nō repugnat qritati sic accepte. Alio
 mō accipit qritas phisica fm qd ponit sub aliqua
 rēminata spē rei naturalis r sic repugnat sibi in
 finitas quia forme rerum naturalū nō saluane
 sub quacūqz pua qritate sed oportet esse rēmina
 tam qritatem in rēminata spē. Et sic dicit arist.
 pmo hui? qd ē dare minimam carnem qd si diuideret
 nō maneret caro sed resolveret in cōmēs.

Arguitur Hoc est impossibile quo pos
 sito sequit impossibile si posi
 to qd diuidatur cōtinuū in infinitū. sequit impossi
 bile. ergo ipm erit impossibile. Minor pbatur quis
 pntendo eam in esse sequit impossibile sic sq som

tinuū est diuisum in infinitū. Dōm qd nō dī pos
 si in esse in vna de piti fm actu pfectum sed fm
 actum impfectū et ideo dicit pon in vna de piti
 sic. Continū diuidit in infinitum qd sicut dicit est
 ista poia diuisionis nō reducit ad actū pfectum.

Arguitur In primo hui? dictum ē qd oī
 finitū p ablatōem finitū con
 sumitur. sed abstractōe ptes a cōtinuo finitum
 cōsumit ergo nō pē diuidi in infinitū. Dōm qd
 a cōtinuo pē auferri duplices ptes qdā sq eius
 dem qritatis et sic statim pluriē. Alio mō pē
 auferri ptes eiusē pporōnis et sic nō cōsumitur
 etiam pcedō in infinitū.

Accidit autē cōtrariū.
 Postq arist. oit an sit infinitū qd sq cōtē qd sic
 in poia. Hic pē oit qd ē h? iuenit et pmo ponit
 diffinitōem antiquoz et de qd pteratio mō diffini
 en ū est infinitū quō antiqui i infinitū dicitant
 em antiq qd infinitū ē extra qd m ilē. Sz arist.
 de qd opposito mō diffinitōm ē sic sq qd infinitū ē
 cū qritate accipit? sp ē aliqd extra accipe.

Signum autē est et.
 Hic arist. oit diffinitōnem suā p signū qd sumi
 ex cōi locutōe hoim qd dicunt qd anuli sunt infiniti
 qd accipiēibus qritatem in anulo sp est aliqd de
 nouo accipe qd pularatōem in infinitū. Est in dōia
 qd in anulo nō accipiē noue ptes sp. f qnqz ptes
 pzius accepte itoz accipit f i diuisione tenui in
 infinitū sp accipiuntur noue ptes in infinitū quia
 semper minores ptes.

Cuius autē nihil est.
 Hic im pbat diffinitōem antiquoz sq qd infinitū ē
 extra qd nihil est. et stat im pbatō in hoc illud qd
 est diffinitō totius et pfecti nō pē esse diffinitō in
 finitū. f ista ē diffinitō totius et pfecti ergo nō ē dif
 finitō in finitū. Maior pz qd infinitū nullo mō pē
 esse totū et pfectum. qd aliquid dī pfectum qd ha
 bet finē qd finis est pfectio rei. f ergo infinitū est
 pfectū qd in finitū hūc finē sic nō ē infinitū. mior
 pbat qd sicut aliqd dī totū in vniūso qd simple ni
 hil ē extra ipm sic aliqd dī totū picularare qd nihil
 est extra ipm spectās ad sui naturā et ideo totum
 et pfectum idem sunt vel propinqua fm naturam
 sunt em propinqua fm naturam. quia pfectum
 est cōtinuus qd totū pziē em totum inuenitur
 in pfectis cōtinuis sicut in materialibus sed pfectū

Handwritten notes in the left margin, including 'Abstrahit' and 'Infin'.

Handwritten notes in the right margin, including 'Dicitur' and 'Infin'.

Tercius.

huentur etiam in non quatis. quia sub e separe
dicatur pfecte et tñ nō cōuenit eis xpe q sine tota
Arquitur Si pfectum est quod habet fi
nem tñ sequeret q deus non
esset pfectus quia non habet finem. Dicendum
q aristō loquitur de hys que nata sunt habere fi
nem deus autē nō est natus habere finem et ideo
etiam potest dici q deus est sibi finis et pfectō

Unde melius opinan.

Hic ex pōictis compat adinuicem opinionem mel
lissi et pmenois. et intendit q pmenoides melius
dixit mūdum et vniuersum esse finitum p eq pu
gnans i. eqñtē distās a medio in quo significabat
vniuersum esse sperice figure. s. Melliss³ dixit vni
uersum esse infinitum qz ergo vniuersum habet cō
tinem totius et pfecti sic repugnat sibi q sit infini
tum et ideo totum et infinitū nō psequitur semui
tem sic q cōtinuant adinuicē sicut linū lino in si
lano. Pro cuius intellectu sciendū q puerbium
erat apud antiquos q illa que cōsequitur seui
tem dicitur cōtinuari in silando sicut linum lino.

Quoniam hinc accipi

Hic excludit aristot. falsam opinionem ortam ex
illa diffinitōe antiquorū et quia oppositorū subiecto
rum sunt oppositae passiones. et qz antiqui diffinie
bāt opposito mō infinitū et aristō ideo etiam de in
finito ponūtur oppositae ppietates quia cñtī anti
qui dicebant infinitū esse idē cū pfecto ideo dicebāt
q totum esset ex rōne infiniti. Et qz totū et perfe
ctum fm q hñdī est agnoscibile sic vltius dicebāt
q infinitū est p se notū. et qz totū cōtinet ptes di
cebant infinitū cōtinere oia. Sed arist. attribuit
infinito oppositas ppietates. Contra pma dicit
q infinitum habet rōz ptes qz infinitū accipit fm
potentiā in aliq re sicut dicitur est s. tal. pōnaltas
accipitur vel in appōitōe ptiū vel in diuisione et
ideo infinitum habet rōnem ptes. contra scdaz p
prietatem dicit aristō q infinitū est ignotū et h^o
ex eo qz infinitum habet eōdem matie sed materia
fm q hñdī est ignota sicut dicit primo hui³. Con
tra tertiā ppietatem dicit q infinitū cōtinetur
et non cōtinet quod itez patet ex pōictis qz ma
teria cōtinetur sub forma et ps sub toto et cum infi
nitum habet rōnem matie et ptes seqtur qz time
atur et non continet.

Quando sic continet.

Hic cōsequētē specialitē excludit opinionem plotis
qui posuit infinitum i sensibilib et i intelligibilib³
quia posuit etiam infinitū in ptes que sunt itelli
gibilia et tamen addidit q magnū et puū sūt ra
dix infiniti. Istō at ē incoemēs quia si sic tñ sen
sibilia cōtinetēt intelligibilia qz magnū et puū sunt
sensibilia et hñt i se infinitū qz iuēnt i intelligibilib³
ergo intelligibilia cōtinetur a sensibilibus. Et autē
istud sit inuēntes patet qz intelligibilia sunt for
maliora sensibilibus et magis in actu. tū ergo for
ma ptimeat materiā et nō cōtra nō pōt dici q sen
sibilia ptimeant intelligibilia sed pot³ cōtra scdō
quia intelligibilia cū sint magis in actu sunt ma
gis nota s. sensibilia cum habeant aliquid de ma
teria sunt ignota sed ignota ptimeat p nota et nō
cōtra ergo intelligibilia ptimeat sensibilia.

Secundum rōnē aut.

Hic ex pōicta diffinitōe infiniti posita ab aristō.
assignat rōnem eoz que dicitur vere de infinito et
est pmiū qre infinitum ptimeat et non cōtinet et
vult qz rōz ad hoc est quia infinitū habet rōnem
materie ipsi et ptes. sed forma cōtinet materiā
et nō cōtra et totum cōtinet ptes ergo infinitū
etiam continetur et non cōtinet. Et hoc vltius
elicit tertiā ppietate infiniti que est qz in diuisio
ne magnitudinū pceditur in infinitum. s. in appō
itōe magnitudinū nō pcedit i infinitū qz i diuisio
ne magnitudinū pcedit ab actu ad potentiā et qz
infinitum tenet se in rōne potentie ideo sic ptes
dicitur in infinitum sed in appōitōe pceditur a pōi
tā ad actū sed infinitum nō sumit ex pte actus.
et ideo sic nō pceditur in infinitū.

Rationabiliter autem

Hic ponit aliam ppietatem infiniti et est qz i nu
meris non pceditur in infinitū in min³ sicut i ma
gnitudinib³. cuius rō est qz in numeris tūcitur
ad unū terminū indiuisibilem in minus scz ad vni
tate vltra que nō pōt esse pgressus vltior s. i diui
sione magnitudinū pceditur in infinitū in min³.

Querit Item unū sit indiuisibile. Di
cendū qz unū potest capi dupli
citer. Vno mō materialitē p illo qd ē unū et sic ē ma
terialitē qz unū ē diuisibile qz hz ptes qz itatūas
diuisibiles loqndo de uno qd est de pto qz itatis
Alio³ accipit unū formalitē p vnitatē qz ē forma il
li³ qd ē unū et sic unū ē totalitē indiuisibile qz diuisio
repugnat vnitati.

De magitudine et unitate et motu et similibus

In plus eni semper e

Hic aristoteli ponit cam alteri... addit in numeris excedit oem determinatam...

Arguatur

Numero non causat ex diuisione... Dicitur quod omnis numerus materialis...

In finitum autem non

Consequenter ostendit quod differentia finitum... in diebus... in motu...

Non remouet autem

Hic ponit casus illarum proprietatum... de infinito et primo dicit quod mathematici...

to cathegematice accepto sed sine cathegematice... quod dicitur hoc esse infinitum...

Reliquum autem aggredi

Hic aristoteli soluit quatuor rationes... dicitur quod sit aliquid infinitum...

Amplius tangi et sic

Hic soluit aristoteli aliam rationem... dicitur quod corpus finitur aliquo alio...

Intelligentie autem cre

Handwritten marginal notes in the right margin, discussing the nature of infinity and generation.

Handwritten marginal notes in the right margin, discussing the nature of infinity and generation.

De pte qd dicitur esse pte... et non pte... et non pte... et non pte...

Tercius.

Hic aristoteles soluit eodem que fuit quanta in ordine. et fuit sumpta secundum antiquos ex parte intelligentie sue ymaginatiois. Ex quo enim ymaginatio potest apprehendere aliquid infinitum extra celum. et quicquid apparet est verum secundum antiquos. quod est unum spatium infinitum extra celum. Unde aristoteles dicitur intelligentie sue ymaginatiois credere est medicus. quod intellectus noster potest ymaginari et intelligere aliqua falsa. et hoc idem est quia intellectus noster non est causa rerum sicut intellectus divinus. et ideo veritas in intellectu nostro causat ex rebus. quod ergo quicquid intelligimus rem aliter quam est in se de operatione intellectus. sic credimus falsitate esse in intellectu et sic est in opposito. quod qui intelligit spatium infinitum esse extra celum ille intelligit aliquid in se de operatione intellectus sicut si est quanta tale spatium non est extra celum sicut probat philosophus.

Tempus autem et motus.

Hic soluit eodem sumpta ex tempore et motu. et vult per solutioem quod tempus et motus non sunt infinita in actu. quod de tempore actu nihil habemus nisi nunc. sicut de motu in actu solum habemus momentum. sed ista sunt infinita in potentia quod infinitum etiam admittit ab aristotele. Hic dicitur ad eodem sumpta ex parte magnitudinis. quod magnitudo non est actu divisibilis in infinitum sed est divisibilis in infinitum secundum potentiam. et ideo ille rationes de motu tempore et magnitudine quodammodo verum concludunt quod concludunt infinitum esse in potentia quod est verum.

Queritur Verum diffinitio infiniti ab aristotele sit bene assignata. Dicitur quod sic et eodem est quod infinitum ut hic summe est infinitum sumptum ex parte materie et quantitas est quantitas ordinata ex parte materie. sic infinitum est passio quantitas. cum ergo passio diffinitur per suum subiectum conveniunt diffinitio infiniti per quantitatem postea loco generis ut sit sensus. Infinitum est quantitas cuius nihil est extra accipere. et quod aristoteles loquitur de infinito in potentia quod consistit in quadam successione divisionis vel appositionis sic convenienter addit semper est aliquid extra accipere. quod semper restat aliquid accipere per divisionem vel additionem. Est etiam attendendum quod ista diffinitio conveniunt infinito materiali in actu si esset et hoc in ordine ad nostrum intellectum. quod enim intellectus noster non potest sic capere totum infinitum ideo necessarium haberet capere partem post partem et ideo in intellectu illius infiniti esset semper aliquid extra accipere sed ista diffinitio nullo modo potest convenire infinito formali quod est deus. quod non habet quantitatem nec est in eo accipere

partem post partem. quod est totaliter indivisibilis. et ideo vel totum attingit vel totum ignorat sicut patet de indivisibili nono metaphisice.

Arguitur Infinitum non est ergo non potest diffinitio. Dicitur quod est duplex infinitum scilicet infinitum in potentia. et hoc est quod apparet huius diffinitio. Aliud est infinitum in actu. et hoc non est. sed de eo quod non est potest dari diffinitio quid nominis sicut patet infra de vacuo. posset tamen diffinitio pre dicta etiam convenire infinito materiali in actu in ordine ad nostrum intellectum. et tunc illa diffinitio de infinito esset quod rei.

Arguitur Dicitur quod diffinitio antiquorum cum veniat infinito formali. quod huius infinitum est extra quod nihil est. nam deus huius omnem perfectionem ex se. et ergo extra ipsum nihil est. Et si est aliquid infinitum in actu extra ipsum nihil est et ergo ut videtur ipsi optimè dixerunt. Dicitur quod si infinitum capiat per infinito formali et quantitas per quantitate dicitur. tunc diffinitio antiquorum potest convenire infinito formali quod accipiendo quantitatem dicitur illius infiniti formali. sed deus nihil perfectionis est extra ipsum quod continet in se omnem plenitudinem essendi. si autem intelligat de infinito materiali in actu tunc est distinguendum de ista particula cuius quantitas accipitur. quod duplex potest accipi quantitas infiniti materialis. Uno modo secundum rem. et sic nihil est extra accipere quod infinitum omnia includit. Alio modo accipitur. et fertur ad nostrum intellectum. et sic diffinitio aristoteles. convenit infinito materiali in actu. quod intellectus noster accipit in illo infinito potest post partem. et sic est si aliquid extra accipere licet intellectus dicitur possit tale infinitum sic accipere.

Arguitur Si accipiat quantitas aliam. semper scilicet ligni tunc nihil est extra illa accipere ergo male dicit aristoteles quod quantitas tem aliam accipientis. si est aliquid extra accipere. Dicitur quod partes in aliquo continuo in quo infinitum reperitur potest capi duplex. Uno modo per rationem ad totum absolute. et sic accipientibus quantitate partium nihil est extra accipere sicut dicitur argumentum. Alio modo accipiunt partes in termino secundum quod habet ordinem ad potentiale divisionem secundum partes eiusdem proportionis et sic accipientibus quantitates partium in aliquo finito continuo si est aliquid extra accipere. et ille est intellectus diffinitio. quod terminum huius partes non habet finem divisionis secundum partes eiusdem proportionis. et ideo si est novus partes accipere secundum illam divisionem.

Explicit tertius physicorum.

Infinitum est motus...

De divisione successione...